ŞİZOFRENİ

bütünüyle kuşkudayız

aşk ve evlilik

blue hotel

yüzadım'da izmaritler

radyodaki maç kokusu

halkın yararına psikoterapi

beb-ekil

ekim/kasım 1994 sayı 16 fiyatı 50.000 tl. (kdv. dahil)

D E Ğ İ N M E L E R

- Ek vermek nereden geldi aklınıza? Bu aklı size kim verdi? Yapacak başka tuhaflık mı bulamadınız? Sipariş mi var? Vasiyet mi var? Ne var?

- Bi kere çok soru vardır. Azıcık azaltsanız daha iyi olacaktır.

- Peki, bir kısmını yanıtlayın o zaman.

- Hangi kısmını? Neyse... Ee şöyle olmaktadır: Bilindiği gibi Şizofrengi adlı ne idüğü belirlenmemiş göçebe dergi iki ayda bir habire çıkıp dura dura onaltıncı sayıya ulaşmıştır. Nasıl ulaşmıştır? E, tabi kolay olmamıştır. Zor da olmamıştır. Dergilerin ulaşım sorunlarını kolay ya da zor tarzında açıklamaya çalışmak da zaten mümkün değildir. Dergiler sayfiye yeri değildir. Dergiler nedir, bilemiyoruz. Onaltıncı sayıya girerken bir gün Şizofrengi entegre tesislerinde oturulmuş Harran Pide Salonu'ndan gelen lahmacunlar kitleler halinde yenilmiştir. Ek'leştirme işte tam o anda teypte Emerson, Lake and Palmer çalarken ortaya çıkmıştır. "Biz niye bir ek vermiyoruz?" diye sorulmuştur. Öncelikle ifade etmek gerekir ki, Ek bir haktır. Dergi yayın kurullarının bugün artık bütün dünyada kabul edilen Ek'leştirme Hakkı vardır.

Yahu

ŞİZOFRENGİ

Sayfa altlarında Nazife ile Neil evlenmiş nur topu gibi bir kız çocukları olmuştur. Sayfa dışlarında Mehmet Şenol'un gene nur topu gibi bir oğlu olmuştur. Şizofrengi bunca nüfus patlamasına sessiz mi kalacaktır? Hayır, hayır kalmayacaktır. O da ne yapmıştır, aşağı kalmamıştır.

Şimdi susup diğer soruya geçmeniz söz konusudur.

Konuşma Çizgisi: *Birincisi sürekli konuşan sizsiniz. İkincisi susarak başka bir soruya geçilemeyeceğinin sanırım farkındasınız.*

- Sanırız farkındayızdır. Farkındayız/farkındayızdır.

- *Dergiyi geç çıkarıyorsunuz, bazı bayilere günler sonra ulaştırıyorsunuz, posta kutunuzu künyeye yazmayı unutuyorsunuz, zam yapıyorsunuz, üstelik Yazı işleri müdürünüz de kayıp. Ayıp değil mi, ayıp?*

- Doğrudur. Yazı işleri müdürümüz kayıptır. Fakat aranmaktadır. İlan vermişizdir. Fakat yanıt vermemiştir. Muhtemelen kendisi dergiyi de almamaktadır. "Robot resimlerini garajlara, plajlara, istasyonlara, iskelelere, genel helalara mı asalım?" tarzında düşünmekteyizdir. Doğrudur, kendisi kayıptır. Bu da biraz ayıptır. Diğer mesele de doğrudur. Posta kutusu iki sayıdır unutularak mağdur edilmiştir. Halbuki kendisi P.K. 187 Bakırköy-İstanbul adresinde mesaisini cefakarca sürdürmektedir. Öteki mesele. Geç çıkarıyoruz meselesi de doğrudur. O da doğrudur bu da doğrudur. Aşağı yukarı herşey doğrudur da bir biz mi eğriyizdir.? Yani biraz haksızlık olmuyor mudur? Zam meselesi. Kağıt fiyatları astronomiktir. Dergi fiyatları da bu durumda astronottur. Reklam almamakta sonuna kadar kararlı olduğumuz için hem dergiye hem fiyata ek yapmışızdır. Yani fena mı yapmışızdır? Şimdi şu bürokratik soruyu sormanın tam zamanıdır. Basın savcısını bekletmememiz lazımdır.

- *Kimliğiniz lütfen.*

- Kimlik mi? Bi dakika. **Şizofrengi.** Sahibi, **Graf Yayıncılık Ltd.** Yazı İşleri müdürü. **Ayşegül Akyapraklı. (or alive, or alive)**

Adres: **Akdoğan Sokak No.11 Beşiktaş - İstanbul.**

Tel: **260 68 49**, Fax: **258 72 69**

Baskı: **Gürtaş Ofset (Yılmaz'ın yeni yeri)**

Yanıtlarınız uzun, ayrıca hangi soruyu so-

ŞİZOFRENGİ

racağıma ben karar vermek isterim.

-Peki. O zaman siz istediğiniz gibi sorun. Biz de istediğimiz gibi yanıt verelim.,

- *Bu dergiyi neden çıkarıyorsunuz?*

- Üç kitap bastık: Bir. Tükenen ilk on sayıdan yaptığımız derleme kitap "**Şizofrengi Kitabı**". İki. Fatih Altınöz'ün **"Şaşkın Karayolu Balinaları"**. Üç. Süreyyya Evren'in **"Yaşayıp Ölmek, Aşk ve Avarelik Üzerine Kısa Bir Boman"**ı. **Temsilciliklerimiz arttı**. İstanbul, Ankara, İzmir, Aydın, Antalya, Eskişehir, Manisa, Zonguldak, Konya, Bursa, New York'dan sonra, Londra ve Diyarbakır da da artık Şizofrengi dağıtılıyor.

Şizofrengi: Dizgide **Erkan Altun,** Düzeltide **Alper Zorlu,** dağıtımda **Muzaffer Göçüncü,** telefonda **Zülal Canpolat,** Mizanpajolog, Tasaratör, sabotör**: Faruk Baydar,** Libero**: Tarık Sipahi,** Az İleri Dörtlü**:** Sağ haf**: Kültegin Ögel,** Sol iç koridora deplase**: Mehmet Şenol,** Köşe gönderinde**: Fatih Altınöz,** Ön direğe kesmede**: Yağmur Taylan.**

- *Ben onu sormamıştım.*

- Ne sormuştunuz?

- *Neden Şizofrengi?*

- Yaaa eğer onu boş verirseniz size son sayıyı biraz anlatmak istemekteyizdir.

16. sayı dört bin adet basılmıştır.

Lola Londra Freegrove sokağından, Hüseyin Kurnaz Nazilli Hamzallı köyünden, Yurdaer Altınöz Eskişehir'den, Haldun Soygür Ankara'dan, Mustafa Ziyalan New York'tan göndermişlerdir yazılarını.

New York, Aşağı Doğu Yakası'ndan "Sokak Çocuklarının Sözleri", Utne Reader dergisinden "Halk Yararına Psikoterapi" yazıları dergiyi açın, az ilerdedir. Geri kalan yazılar İstanbul'un muhtelif sığınaklarında Alper Zorlu, Yağmur Taylan,Tarık Sipahi, Kültegin Ögel, Cem Atbaşoğlu, İsmail Sözer, Mehmet Şenol, Fatih Altınöz, AFP ve Yılmaz Dinçberk tarafından yazılmışlardır. Bir de Ufak ile Tefek mevcuttur.

Sorularımız bittiyse, dergiye başlayabilirizdir.

Bitmediyse de aynen demin ki cümledeki son sözcük geçerlidir. Çünkü giriş yazılarına ayrılan yer burada bitmiştir.

Rüstem

AŞK VE EVLİLİK

Geçinip geçinemeyeceğinizi, birlikteliğinizi sürdürüp sürdürememeyeceğinizi anlayabilmek için en az iki şahit dinleniyor, sizlerin ayrı ayrı geçimsizliğiniz üzerine görüşleriniz alınıyor, ve devlet adına görevli birileri sizin birlikteliğinizin, içimizden birisinin bu birlikteliğin sürmesine kesinlikle karşı olmasına rağmen, ki bu sahne bunu gösteriyor, sürüp sürmeyeceğine, birbirinizin kıymetini anlayabilmeniz için ne kadar süre ayrı yaşamanız gerektiğine ya da sürmemesi durumunda birbirinize karşı yükümlülüklerinizin ve haklarınızın ne olması gerektiğine sizlerin adına karar veriyor ve sizin güzel duygulanımlarla başlamasına karar verdiğiniz birlikteliğiniz sizin kararınız dışında ya bir şekilde devam ediyor ya da sonlanıyor. Devlet sizi birbirinize karşı koruyor ve sizin birbirinize karşı güvenceniz oluyor.

Sevmek, aşık olmak nasıl tanımlanabilir? Tam bir duygu kompleksi. Birlikte olduğum ya da birlikte olduğumu duyumsadığım sürece kendimi huzurlu, rahat, güvencede hissediyorsam; en iyi O'nu anladığımı, en iyi O'nun anladığını düşünüyorsam; duygularımı duyguları, duygularını duygularım olarak duyumsayabiliyorsam, güzeli, iyiyi, doğruyu yaşadığımı, aynı dilde konuşabildiğimi, aynı referans çerçevesinden bakabildiğimi, en iyi kavgayı O'nunla yapabileceğimi, en güzel barışı O'nunla yakalayabileceğimi görebiliyorsam; sevinci sevindiriyor, acısı üzüyorsa; gözlerinde yitiyorsam, teni çekiyorsa ve yaşamı birlikte omuzlamak için can atıyorsam, seviyorum, aşık olmuşum, di mi?

Evrenin en zekisi, en akıllısı, en duyarlısı, en güzeli, en temizi, en eliçabuğu, en aristokrat çatal tutanı, en iyi espri yapanı, en güzel seks yapanı, en ilginç fantezi kuranı, en parlak dişlisi, en hızlı okuyanı, en demli çay yapanı, en içten güleni, en masum ağlayanı, en cici naz yapanı ve kendisiyle en fazla barışık olanı O değil. Ne O benim gözümde ilahe, ne de ben O'nun gözünde ilahım. Ve O benim değil, benim de O'nun olmamı istemiyor. Tırnağının eğriliği, vücudundaki fazladan yağlar, yüzündeki kırışıklıklar, saçlarının kırılması ve ağarması, kimi esprileri anlamada gecikmesi, kimi söyleşilerde yabancı kalması ya da kimi anlarda aniden komplekslere kapılması beni rahatsız etmiyor. Ne kapak kızı peşindeyim, ne vücut geliştirme şampiyonu peşinde. Sıradan insanlar olduğumuzu biliyoruz. Ama O'nu gereksiniyorum. O'na aşığım. Günün ilk enerjisini O'ndan almak, akşamın yorgunluğunu O'nunla atmak istiyorum. O'nunla sevişmek, O'nunla dövüşmek istiyorum. Çalışmalarımda destek almak, çalışmalarına destek olmak, dünyaya ve size katkılarına ve tutuculuğu yenişine ortak olmak istiyorum.

Ve biz evleneceğiz. Nikahlanacak mıyız, bilemiyorum. Özel koşullarımızı aşabilirsek, yakın çevremizin tedirginliğini atmak ve onların mutluluğuna katkıda bulunmak için nikahlanabiliriz. Bizim birbirimize duyduğumuz güven ve saygı, herhangi bir kurumun bize verebileceğinden daha fazla. Aslında nikahı devlet güvencesi, böyle bir güvence gereksinimini de daha baştan birbirimize duyduğumuz güvende eksiklik olduğunun resmi onayı olarak görüyoruz. Ama bizim gibi düşünmeyen ve bizim gibi düşünmelerini sağlayamayacağımıza inandığımız sevdiklerimizin mutluluklarına nikahlanarak katkıda bulunmada da sakınca görmüyoruz.

Bizim evliliğimiz duyarlılığımızın yitimine, sevgimizin kaybına neden olmaz. Birbirimizi ve kendimizi hep eleştirebilir ve daha güzelin peşinde koşmaya devam ederiz. Biz birkaç günlük beraberlikte fark edilmiş cinsel cazibenin, bir iki konudaki ortak görüşün yalnızlığın dayanılmazlığına çözümü olarak böyle bir birlikteliğe karar vermedik. Yıllara varan bir dostluğa bugün kendiliğinden eklenen bir boyut bu aşk. Aşık olduktan sonra dostluk geliştirmeye çalışmadığımız dikkatinizi çekmiştir umarım.

Ve biz birbirimizi sahiplenmeyiz. Benim sevgilim değildir O. Benim sevdiğim O'dur yalnızca. Birey olarak birbirimizin varlığını kabul eder ve destekleriz. Ruhlarımıza sahip çıkmayız, yalnızca erişmeye çalışırız. Birbirimizin efendisi ve/veya kölesi olmaya çalışmayız. Yalnızca omuzdaşız. Paylaşmayı severiz. Paylaşabilmek bize haz verir. Konuşamayacak kadar sinirli ya da sıkıntılı olduğumuz anlarda yalnızca el ele tutuşacak gücü bulmak bize yeterli gelir. Birbirimize karşı sorumluluğumuz vardır ama görevimiz yoktur. Yalnızca sevdiğimiz için, böyle daha mutlu olacağımız için sorumluluk duyumsarız.

Böyle güzel bir birliktelikte zaten cinsellik dışarda aranmaz. Duygusal paylaşımdan yoksun cinselliği hayvansal güdülenim olarak gördüğümüz için, "Canım çekti yattım, hayatım. Ne var bunda? Ben yalnız seni seviyorum" gibi şeyler söyleme gereksinimi duymayız.

Nikahlılığı değil ama evlilikleri savunmaya çalışalım. Hani hep diyorsunuz ya, günümüzde aşk ölmüştür diye. Hiç güzel giden bir beraberlik görmedik diye. Aşık oluyoruz ama birliktelikler sıkıcı oluyor, yeni aşklar arıyoruz diye. Aşka inanıyoruz ama aşkı yaşayamıyoruz diye. Sizlere umut kaynağı olacağımız için çok seviniyoruz. Bundan yirmi yıl sonra da bizi bir gitar resitalinde el ele görürseniz sakın şaşırmayın.

İsmail SÖZER
3.10.1994-Bakırköy

EVİNE

1.

Meteroloji Müdürlüğünden aldığımız bilgilere göre,

Şehir boşaltılacakmış. Bulvara açılan caddelerden sağdaki hala aydınlıktı, soldaki loş.

Sola saptılar.

yarın hava tüm yurtta açık ve az bulutlu geçecek. Gecenin en düşük sıcaklığı Ankara'da üç, İstanbul ve İzmir'de on iki,

Köşedeki çiçekçiye uğramak için. Oradan da yokuş yukarı vurulur, beş dakikada varılır. çiçekçi haberi almış mıdır? Şehir boşaltılacakmış. Kasketi, kösteği, kıllı kolları, kömür gözleri var. Yarı aydınlık caddede kara yontu. Yalnız gömleği kırmızı. Yıllardır o köşede durur.

yarın günün en yüksek sıcaklığı Ankara'da on beş, İstanbul'da on altı, İzmir'de...

İstanbul'un iklimi başka tabii; geceyle gündüz birbirine karışır, bazen ikisi de ılık olur. İşte orada gündüz de sarhoş olunabilmesinin nedeni budur. Güne sarhoş başlayabilmenin...

Yozgat'ta dokuz derece olacak. Denizlerimizde rüzgar,

Şehir boşaltılacak. Kültür Bakanlığının İçişleriyle ortak çalışmasıymış, bir arıtma çalışması; burası pilot bölge seçilmiş. Önce uzun erimde şehirde kalacak olanlar seçilecek, sonra şehir tümden boşaltılacak, bir yıla kadar da şehrin seçilmiş sakinleri yeniden yerleştirilecekmiş. En az dört yıllık bir yüksekokul bitirmiş olmak, ön koşul. (Diplomanın noterden onaylı fotokopisi gerek.) Yazarlar ve şairler (basılmış yazıları ya da kitapları olacak), öğretim üyeleri (en az beş bilimsel yayın yapmış olmak koşuluyla), ressamlar (sergi açmış olmak şart), profesyonel müzisyenler, dansçılar (TRT, CSO, Devlet Opera ve Balesi) falan. Düzgün Türkçe konuşmak ve yabancı dil bilmek de gerek. (Bunlar da sınavla.) Bir iki de tercih sebebi olacak türden. Hani üç yayını olan bir öğretim görevlisi bir de şu niteliğe sahipse şehre kabul edilebilir, gibisinden. Neydi?

Haberler ve Hava Durumunu dinlediniz.

Çiftçileri uyardılar. Don tehlikesi varmış.

2.

Çiçekçiden ne alacaklarını bilemediler. Kafaları karıştı. Nergisler, sümbüller ve kasımpatları aynı tezgahtaydı, Şubat ayının ılık, temiz kokulu rüzgarı da cabası, Baş ağrısının sorumlusu da oydu galiba, ama pek üstünde durmadılar. Cep radyosunu kapadılar. İkisi de yorgundu. Bu haber de tuz biber.

Şehir boşaltılacakmış. Arıtılmak için.

Söyleyecek lafları çoktu ama, şimdi biri görüşünü bildirse, öbürü ona seçenek olabilecek başka bir görüşün en ateşli savunucusu kesilirdi. Ya uzun bir tartışma başlar, ya da suskunluk, düşmanlık çıkardı. Akşamın bu güzel saatine yazık etmemek üzere sessizce anlaşıp haberi duymamış gibi yaptılar; dikkatle hava durumunu dinlemiş gibi. Ne söylense doğru olacaktı henüz, ya da yanlış, fark etmez: Hiçbir düşüncenin yanlışlığı kanıtlanamayacak kadar erkendi daha. Taze haber, çok bilinmeyenli tek bir denklem gibiydi. Ama herkes için değil. Kimileri haberi alır almaz demeye ve komaya başlamış olsalar gerekti; ortalıkta tuhaf, alışılmadık bir telaş vardı. İnsanlar daha yavaş yürüyorlar, daha az gürültü yapıyorlar, ama daha çok konuşuyorlardı sanki. Şehrin bildik cuma akşamı sesi işitilmiyordu. Korna, kavga, kahkaha yok. Bir uğultu... Herkes, gizli bir bilgiyi fısıltıyla iletirken sesinin denetimini yitirip arada bir sözcük bir sonrakini kamçılayarak çıkar ağzından...

Şehrimizi arıtacaklarmış!

Anlaşmış gibi aynı demete uzandılar; çiçekçi de hiç konuşmadan sardı nergisleri.

Paranın üstünü verirken iyi akşamlar diledi. Kara, kıllı, kürt; gömleği nar çiçeği renginde. "İyi akşamlar", "İyi akşamlar." Gidecek!

3.

Kötü haber tez yayılır ama, şimdi bu haber... ya da dedikodu... nasıl, kötü mü yani?

Nasıl yani?

Kalmak mı isterdin, gitmek mi?

Kalmak.

Kahve mi, çay mı?

-Yazınızı okuyamadık daha.

-Şu diskette olacak, bir kopya alıverin printırdan.

-Gitmek.

-Rakı.

-Dergi gelmiyor mu sana?

Neil

-Kültür Bakanlığının danışmanlığına ne zaman getirildiydi o?
-Çay istemeyen var mı?
-Çok hüzünlü bakıyor o bugün.
-Çayına şeker atmıştım ben.
-Sen yayından yırtarsın ama Türkçeden kaybedersin lan!
-Çorum'luymuş, diyorlar, doğru mu?
-Kaç kişi bu sivri akıllılar?
-Kız çok içli tabii.
-Neyse, karıştırmazsın.
-Aklım almıyor. Nereye gidecek... kovulanlar?
-Çok faşist ruhludur, çok.
-Seçilmeyenler.
-Olamaz bu iş, yürümez.
-Deme!
-Bu daha pilot çalışma. Burası kültür şehri olacak. Kaç yıl sürer bilmem. Sonra, şurası iş merkezi, burası yeni başkent... Kürtleri de birkaç şehre toplayacaklarmış.
-Şimdi bu yalnız insan hakları bağlamında konuşulacak kadar basit bir konu değil.
-Abi, sonra da dedim ki, zaten siz kuşku duya duya böyle kabız oldunuz, laf çok sizde.
-Kaç kişinin fikriymiş bu?
-Ooo, sen bu saatte bırakır mıydın çalışmayı?
-Boşanacaklarmış.
-Deme!
-Gitmek.
-Bir bakışta anladıydı zaten, ee, nerde kaldı tencere-kapak?
-Yahu aynı yazıda hem "hayat" hem "yaşam", hem "tekabül" hem "karşılık"...
-Ha, biliyorum ben onu, geçen yıl biri çevirdiydi ama...
-Onu da hiç beğenmedim.
-Kalmak.
-Almışlar iki tane yazıyı, biri psikanaliz eleştirisi...
-Şimdi istihareye yatar artık, şehrin bir yıl sonraki halini görmeye.
-Nerde görüştünüz?
-Deme!
-Yok, o kitabın ilk bölümüydü, bu makaleyle hemen hemen aynı ama...
-Kim basmıştı onları?
-E, kimin karnı doymuş ki bu işten?
-İlk baskıdan sonra yüzde alacağım. Öyle anlaştık.
-Baskın mı düzenlenecekmiş?
-Seçilmeyenlere kim, nerede iş verecek?
-Kovacaklarına sabun yapsınlar bari, daha kolay olur.
-Onlar gittikleri yerde daha mutlu olur, kalanlar burada.
-Hemen bir yargıya varmamak gerek.
-Senin de hiç kafan karışmaz ha, her soruya cevap var sende. Şipşak!
-Biz kalmalıyız, katkımız olur.
-Ayrıksılık tercih sebebi mi olacakmış?
-Nasıl karar verilecek?
-Aynen bu sözcüğü mü kullanıyorlar?
-Siz üstün başkent ırkından mısınız?
-Bu da resmi tarihin mitlerinden olur ha, yıllar boyu söylenir.
-Bu faşist proje marjinalleri mi gözetecek?

E V L İ
E V İ N E

-Biz ayrıksı mıyız sence?
-Ama tescilli değil.
-Dalga geçme.
-Eşcinselleri de tutarlar o zaman.
-Peki üstün ırk?
-Ya, üretme çiftliği değil bu, arıtma, arıtma!
-Arıtma!
-Ona da mı belge lazım, noterden tasdikli falan?
-Gülüyoruz ama, çok korkunç aslında.
-Belki de bu gerçek bir devrim, sonradan değeri anlaşılacak.
-Hep öyle olmaz mı zaten?
-Deme!
-Düş mü görüyoruz?
-Demeyin!
-Olacak iş değil!
-Demesinler!
-Hâlâ inanamıyorum.
-İşin aslını öğrenelim hele bir.

Bu söyleşi yumağında kahkahalar da vardı; o gece nedense herkes, haberi bir eğlence fırsatı olarak gördü. Laf lafı açtı, güldüler, dalgalarını geçtiler, dedikodu bitmedi, çok eğlendiler.

4.

Ertesi sabah, her zamanki gibi biri geç kalktı, diğeri erken. Uykuyu seven, erkencinin sesini işitti, yorganı başına çekip tekrar dalmaya çalıştı. Birbirini konuşmadan anlayanlardan onlar, kadim dostlar; biri diğerinin ne yaptığını ayak seslerinden anlar: nasıl uyandı, güne nasıl başlıyor... Uyku sersemliği buna engel değil. Uykucu, erkencinin hızından anladı: keyfi yerinde. "Düşüncesi de adımlarına ayak uydurmuştur şimdi" dedi. "Düşünebilir, kendi kendine konuşabilir, yeni kararlar alabilir, evinin geçeneklerinde dünyayı ezerek yürür. Çok hoşnuttur kendinden. Egemendir işte; eve, kendisine, her şeye... Nedensiz bir haklılık duygusuyla evi arşınlar. Düşünür, yazar, kararlar alır. Bu halin uzun sürmeyeceğini bilecek kadar da iyi tanır kendini; vakit kaybetmemeye çalışır. Şimdi onun verimli iş saatleri."

Erkenci uzun uzun gerindi, "Dün düş gibiydi", dedi. "İnanması güç. Hele sabahın bu saatinde, hepsini düşünde gördüğünü sanıyor kişi. Işin tuhafı, ben çok düş kurduydum buna benzer." Sağlam, güvenli adımlarla çalışma odasına geçti; ayaklarının çıkardığı sesten bile hoşnutluk duyarak. Tak,tok, tak! Seher renkleri geniş çalışma odasına dolmuş. "Sarılar henüz baskın olmasalar da günün sahibi olacaklarını bilirmiş gibi parlıyorlar. Mor, toparlanmada, kendinden emin. Geri

E V L İ
E V İ N E

dönecek ya... Şımarık sarı, özgüvenli mor." Sözcük bulmadaki kıvraklığı da tam kıvamında; yazmak için olsun, düşünmek için olsun. "Nasıl adımlar bunlar? Yani tanımlamam gerekse? Kimseyi uyandırmayacak kadar yeğni, ama ikircimsiz. Babam haberi aldı mı acaba? Resmi bir açıklama yapılmıştır mutlaka; dün erkenden uyuduk. Artık hep böyle: bir fincan kahve, sonra ıhlamur. Rakı yok! Akşamın sevinciyle yetinememek o. Ertesi günden de borç istemek. Ama güzel uykular uyuyup çalışmak gerek. Güzel bir şehirde yaşamak, güzel, akıllı, görgülü insanlarla birlikte olmak. Her şeyin iyisini hak ediyoruz valla", etmiyo' muyuz?

-

-

-

5.

Uykucu, erkencinin oturduğu apartmanın kapıcısını tanıdı gidi gele. Orta boylu, bıyıksız. Kasket de yok. Hatta bazen boyunbağı. Apartmanın çocuklarına yararlı öğütler veriyor. "Erdal Amca!" diye ünlüyorlar adını. Kimileri "Erdal Abi" diyor. Büyükler, "Erdal Bey", "Erdal"... En az kırkında var. Kırk yıl önce nerelerde konurdu ki bu ad? Nasıl adamlar severdi bu adı ve bunlar çocuklarına hangi meselekleri yakıştıran adamlardı? Kaç kardeşi vardır, ne iş yaparlar? Soramaz. Yalnızca "merhaba", "günaydın"... "N'aber" bile yok; bazan "ne var ne yok?" Sınıf ayrımı yapmıyorlar. Ya da dilinden olsun uzak tutmayı beceriyor. Hep "siz", "falan Bey", "feşmekan Hanım"... "Abi", "Yenge", "Hocam"... asla. Çocuklara verdiği öğütlerin hep okumayla, derslerle ilgili olduğuna bakılırsa, kendisi de okumuş, yarım bırakmış. Yani herhalde öyledir. Bu onu göz önünde diğer kapıcılara yaklaştırıyor biraz. Yine de farklı. Farklılığının kaynağını düşünüyor. "Şehirde haklı adam çok," diyor, "belki yüzünde o haklılık bakışı ve çizgileri yok da ondan." Sokaklarda hep haklılıkla buruşan yüzler, haklılıkla yürüyenler, haklı sesler var. Kavgaya hazırlanan bakışlar... Ya da kavga eden... Ya da kavgadan çıkmış... Sesler, titreseler de yüksek perdeden çıkıyorlar. Herkes savunmada. Ya da saldırıda. Ya da saldırarak savunmada. Neyse, kapıcının o dinginliği ve her şeyi sineye çeken hali tuhaf. En uygun sözcük bu galiba: Tuhaf. "Memur gibi" denebilir belki; bu sözcük çalışma biçimini ve ahlakını iyi özetliyor. Boyunbağı da takıyor hem. Lise mezunu olabilir. O da gidecek. Nereye?

-

6.

Erdal sütle gazeteyi getirdiğinde, erkeciyi evin içinde birkaç tur atmış ve iyice ayılmış buldu. "Bu, buyurmayı daha çok seviyor," diye düşündü, "öteki öyle değil. Nereli acaba?" Sonra aşağı indi, kalorifer kazanının düğmesine bastı, tezek yaktıkları yerleri ve zamanları anımsadı bir kez daha, gönendi, Allahına şükretti. Eski kazanın, kömür atarak yaktığının başındayken bu hoşnutluk ve şükür faslı daha da uzun sürerdi. Kömürün kokusu, işe yaradığını duymayla, verimini hemen alacağı bir işe cömertçe emek harcamanın keyfiyle bir olmuştu zaman içinde. Günün birinde bu iş bir düğmeye basmakla halledilmeye başlamış, o zaman içinde. Günün birinde bu iş bir düğmeye basmakla halledilmeye başlamış, o zaman o "tıssk" sesi kömür kokusundan da yoğun bir simgeye dönüşmüştü; şehir yaşamını, buradaki bolluğu ve rahatı da kapsayarak. Bir de kimi yengilerden alınan saldırganca tadı... (Böylesi bir tat ağır bastığında, düğmeden "çtissk" sesi çıkıyordu. "Çtissk", tamam, evler sıcacık artık! Erdal'ın dili de, ağzından dışarıya, üst dudağının köşesine doğru.) Akşam "Bizi köye yollayacaklarmış," diye söylenip duran karısını bir iki saberedip sonunda haşlamasının nedeni de buydu. "Kim kimi yolluyormuş?"

"Yollayacaklamış işte," demekten geri durmamıştı kadın yine de; üstelik ikisi de "kim onlar?" diye sormamışlardı, ne kendilerine, ne de birbirlerine, besbelli konuyu deşmekten kaçınmışlardı. 'Haberler'e sıra geldiğinde de başka bir kanaldaki ödüllü yarışmaya zıplamışlardı. Oysa haberci kadın da 'onlar'ın kim oldukların açıkça bildirmemişti, "yapılması düşünülen bir çalışma"dan söz etmişti.

7.

Uykucu, uykusunun arasında ayak sesleri işitip sağ tarafına döndü, yorganı yine başına çekti, uykusunun son düşünü görmeye koyuldu. Kitabevinin düzenlediği bir söyleşiydi, çoğunluğu gençlerden oluşan dinleyiciler güzel sorular soruyorlardı. Aman, o da verdiği yanıtları beğene beğene bir hal oluyordu. Bir de şu söyleşi kusursuz olsa tamamdı. Keyfini kaçıran tek şey buydu, her zamanki gibi. Nereli olduğunu açığa vuran 'k'ler -'ğ'ye çaldıklarından- ve 'e'ler -konuşmaya kaptırdığında kalınlaşıp 'a' gibi tınladıklarından.- Sonra, artık ne olduysa, söyleyişine de hayran olmaya başladı; konuştukları dil mi değişti, duaları oracıkta kabul mu olundu, bilemedi. 'W' gibi söylediği 'v' ler ve biraz 'k' katarak söylediği 'h'ler de düzelmişti. Düzelmişti işte. Buraya kadar iyi de, sonra alacakaranlık. Arkadaşıyla ikisi boş bir caddede yürüyorlar, nedense sevinçler, bir ara caddenin boşluğunu ve havanın kararmaya yüz tuttuğunu fark ediyorlar. Karnından göğsüne tırmanan bir ürkü var orada. Çiçekçi her zamanki yerinde; devinimsizliği ve karanlığı, alacakaranlığı iyice koyultuyorlar. Arkadaşı esenliyor onu, o zaman biraz gevşer gibi oluyor, midesindeki çarpıntı ya... vaş... lı... yor. Ohhh! Doğru ya, o ikisi esenleşmeyi hiç aksatmazlar. Tamam, işler yolunda... mı? Yok, çiçekçi ona yöneliyor, soruyor: "Memleket nere?" ... ya da "Nerelisiniz?"... ya da "Buralı değilsiniz galiba"... ya da "Sen nerelisin hemşerim?"... Bilmiyor, hangisi. Neyse, anlatıyor, "Ha, oldu o zaman," diyor çiçekçi, "Oldu o zaman", üçü de gülümsüyor. Sonra yine kitabevi. Söyleşi hızlanıyor.

Uyandı, o da uzun uzun gerindi, düşün etkisiyle olacak, çıkarmakta olduğu seslere kulak vererek: l, y, u, g, h, i, sonra gene h, ama kalınlaşarak. l ile bitirdi. Gövdesinde dirimi, esnekliği, beceriyi duyarak çıktı yataktan.

8.

O gün Başbakan, İçişleri Bakanı, Kültür Bakanı, Belediye Başkanı ve Valiyle olağanüstü bir toplantı yaptı, Valinin canı sı-

Nazife'ye

kıldı, belli etmedi, fikir onun değildi, yük ona idi... Sonra bir toplantı daha yapıldı, PKK'nın bir dağ eteğine kurulmuş olan kamplarından biri yerle bir edildi, ama onlar da iki gün önce... ama o bebelerin suçu... "ama orası karakolumuz," dediler, "karakolda bebelerin işi ne?"... ama ne olursa olsun... ama... İstanbul'da bir lokantada bir bomba patladı, bir ölü, on iki yaralı, ölen bir profesörmüş, Türkçenin arıtılması konulu sempozyuma ara verilmişmiş, bir şeyler atıştırıyormuş... Bir taksici Boğaz Köprüsü'nden aşağı atladı... Toplam elli iki kez seviştiler, çoğu doydu, kimileri o doygunlukla 'gitsek buralardan' diye düş kuracak gücü buldu... Işlerden çıkıldı, dükkânlardan çıkıldı, sokaklara girildi, mutfaklara dalındı, sarı ışıkların kimilerinin üstünde küçük kalpler olan kırmızı perdeler, kimilerini gazete kâğıtları, kimilerini de jaluziler süzdü sokağa, televizyonlar yine açıldı, çizgi filmler bitti, Kültür Bakanıyla İçişleri Bakanı çıktılar, resmi açıklamalarını yaptılar, "Ankara'nın sakinleri arıtılacak," diye...

Geceleyin şehrin çeşitli kesimlerinde caz, rak bestelenmiş divan şiirleri, halk türküleri, dört-beş seslendirilmiş halk türküleri, yeni türküler, makamlı müzikler, senfoniler, disko müziği, rep, mevlit ve opera tınladı. Çeşitli katmanlardan Ankara'lılar, bunları sevinç, üzüntü, coşku, kösnü, kıvanç, avunma, pişmanlık, sıla özlemi gibi duygularla dinlediler. Uyumadan önce herkes kendine uygun bir şehir düşündü. Devlet memuru olmayanların çoğu iş olanaklarını göz önüne aldı, memurlar ise 'İş konusunda Devlet düşünür herhalde,' diyerek daha çok iklimi ve ışığın renklerini gözettiler başka şehir düşlerinde. Karabasan görenler oldu, bitmesi istenmeyen güzel düşler görenler...

Hemen o gece, bu konuda -gazetecilerinkiler dışında- beş yazı yazılmaya başlandı. Okur, yazar, çizer, düşünür adamların ve gazete yazarlarının bir bölüğü karara karşıydı; bunlar kendi aralarında şöyle ayrılıyorlardı: "Yanlıştır"cılar, "kötüdür"cüler, "ayıptır"cılar, "salakçadır"cılar, "yürümez"ciler, "faşistçedir"ciler. Kararı "ilginç" ya da "denemeye değer" bulanlar vardı; biri "devrim niteliğinde" diyordu; biri ise "bugüne kadar neden beklediler?" diye hesap soruyordu, öyle hızlı alışmıştı karara. Bir de düşüncelerini soru sorarak bildirenler vardı; "ne bağlamda?", "neyi gözeterek değerlendireceğiz kararı?" gibisinden; ne düşündükleri güç anlaşılıyordu ve pek dikkate alınmadılar; kitap yazmaya karar verdiler.

9.

Uykucuyu uyku tutmadı. Sabaha karşı, akşam bastıran karın hızlandığını gördü. Şehrin güneyinde ulaşım gitgide güçleşti. O da için için sevindi: Şubat şubatlığını biliyordu. Dahası, son yirmi dört saat boyunca olup bitenin aslında bir düş, bir karabasan olabileceğini düşündü, içine su serpildi. "Neydi o öyle, Şubat ayında ılık hava, güneş, çiçekçinin tezgahında sümbüller, arıtılan şehir... Kafayı üşüttük; toplu bir sanrıydı bu. Uyuruz, uyanırız, bir bakarız her şey eskisi gibi. Cuma gecesi çenemizi yorduğumuzla kalırız. Neyse, biraz da eğlendik. Uydurduğum, gerçek olanlara kattığım haberler yanıma kar kalır; onlardan da bir hikaye çıkarırım bakarsın," diyerek iyimser olmaya çalıştı. "Sabah olar hayrola," dedi.

10.

Pazar sabahı, kar, Çankaya yokuşu zorunlu olarak trafiğe kapalı, kayak alanı gibi, cıvıl cıvıl, bağırış çağırış, kırmızı, sarı, yeşil, çoluk, çocuk, atkı, palto, eldiven, kartopu, parlak renkler, parlak sesler... Yokuş aşağı, kitabevine doğru yola koyuldular.

"Şehir arıtılacak" dediler mi, demediler mi?

Yol uzun. İkisinin de bıyıkları buz tuttu. Cep radyosunu da almamışlar.

Var mı acaba Haberler'de yeni bir haber?

Soğuktan, belediye hizmetlerinden, Anadolu'nun başka şehirlerinin soğuğundan, Ankara kışının güzelliğinden konuştular. Kültür, şehir, arıtma, arıtılma, çiçekçi, kapıcı, Türkçemiz falan yok. Öyle, hiç bir şey olmamış gibi, Çankaya yokuşunun tadını çıkarıyorlar. Söyleşiye ilişkin tahminler, şimdiki gençler kimleri okuyor, nasıl eğleniyor...

Karara değinirler mi söyleşide? Nereliler gelir ki oraya?

-Daha da önemlisi:

"Şehir arıtılacak" dediler mi, demediler mi?

Söyleşi başladı, uykucu yazar ilkin biraz heyecanlandı, herkes önce başkalarının sorularını işitmek istediğinden, uzun sessizlikler oldu, sonra açıldılar, o da rahatladı, hatta sonlara doğru, verdiği yanıtları çok beğenmeye başladı, söyleyişi iyiydi, açık vermedi, aynı İstanbul'lu gibi konuştu. Ama... hani şu yeni haber? Karar? Şehrin arıtılması? Yok. Hiç. Yok öyle bir şey.

Akşam oldu, karın getirdiği neşe duruldu, pazartesi geldi gelecek, kimsenin karardan söz ettiği yok. Hava da ısınır gibi oldu mu sana... Bir de tatlı rüzgar... Radyoyu açmadılar tabii. Evde televizyon da yok. Eh, o zaman, kahve, hoş beş, rekabet... Uykucuyla erkencinin yarışı bitmez. Övgüler, iğneler, söyleşiden izlenimler, dedikodu... Şimdiki gençler Türkçe konuşmuyor, erkenci en çok okunan yazarlardan, peki ne bu konuştukları dil, o nece yazıyor, ülkemiz, halkımız, ama, doğru ya, iyi hoş da, eh sen de, orası öyle de... Kahve, hoş beş, rekabet...

Sonra ıhlamur içtiler, erkenci o gece içkiden vazgeçti ya, bitkiyi övüp durdu, yeni bulmuş gibi... Övgüler, yergiler dengeledi, dostlukları sağlama alındı, iyiler kötüler ayrıldı, ortak kötülerin altından girilip üstünden çıkıldı, iyiler yerlere göklere sığmadı, yattılar. Pazartesi geldi gelecek. Şehir? Arıtma çalışması? Uykucunun uykusu yine kaçtı, kalktı oturdu. Midesindeki çarpıntı göğsüne... Yine. Yok, buraların havası yaramadı ona. Ondan. Neyse, o bu şehirde konuk zaten, yarın kaçıyor. Ana tarafından Erzincan'lı, baba tarafından Diyarbakır'lı. Tirebolu'da doğmuş, Diyarbakır'da büyümüş, İstanbul' da okudu, askerliği Tekirdağ. Şimdiki işi İzmir'de. İki yabancı dil bilir.

Ankara' yla hiç ilgisi yok. Oralı bir iki arkadaşını saymazsak.

CEM ATBAŞOĞLU

E V L İ E V İ N E

sayın bayan

Odamda oturuyorum. Bütün ışıklarımı yaktım. Kimse gelmez biliyorum. Camdan dışarıya bakarak sizin ışığınızı arıyorum, bulamıyorum. Aramızda Kız Kulesi var.

Benim kim olduğumu bir yana bırakın lütfen. Sizinle kardeş sayılırız. Belki de ikiz. Sizin kim olduğunuzu merak ediyorum asıl. Bu hayatımın sorusu.

Sizi bir-iki kez gördüm. Saçlarınız kızıl, kıvırcıktı. Gözünüzde çelik çerçeveli bir gözlük vardı. Bir ara gözlüğünüzü silerken uzaklara bakmanız gerekmişti, gözlerinizi kırpıştırmıştınız. Güneş gözünüzü almıştı diyemeyeceğim, bulunduğunuz yer gölgedeydi.

Önce yüzünüzü görmüşüm demek. Teninizin altından damarlarınızın danteli görünüyordu. Boynunuzun uzunluğu bile o denli dikkatimi çekmemiş.

Öncelikle yüzünüzün bana birçok kişiyi birden anımsattığını söylemeliyim. Bunların çoğu yaşamın boyunca hep arayıp durduğum kişiler. Örneğin Saraçhane'de oturduğum sokaktaki bir hanımı anımsıyorum yüzünüzü düşünürken.

"Bu ne küstahlık!" demeyin lütfen; ancak bir mektupta yazabiliyorum bunları. Ancak bunları kapınıza bırakırken size yaklaşmış olacağım.

Bir ara kapınıza bir gül bırakıp gitmeyi de düşünmüştüm. Ama çok bayat geldi bu düşünce bana. Hem sizin ansızın kapıyı açmanız olasılığı titretiyordu beni; daha da titretiyor.

Öyle ansızın, hiç istemediğim, daha da önemlisi sizin hiç istemediğiniz bir anda, bir yerde beni göreceğinize kör olurum daha iyi. O zaman da görüntünüzden geri dönmemecesine vazgeçmem gerekirdi; korkarım sizi düşleyemezdim bile. Benim için ölümden beter olurdu bu. Örneğin kapınızın önüne bırakmış olduğunuz o bir çift ayakkabınıza sokulduğumu düşleyemezdim.

İtiraf etmeliyim ki bir kez uzaktan evinize dek izlemiştim sizi. De-

niz kıyısına yakın, önünde sahanlığı olan, ahşap, tek başına bir evde oturduğunuzu biliyorum. Bağışlayın beni. Gözlerim olmasaydı örneğin ayakkabılarınıza dokunduğumu, yaz olduğuna göre az önce çıplak ayaklarınızın dokunduğu ayakkabılarınıza dokunduğumu düşleyemezdim artık.

O zaman şöyle bir şey yapayım: Yarın Taksim Meydanı'nda bekleyeyim sizi. Beni merak etmeyeceksiniz sanırım; sizin merakınızı çektiğimi düşünemiyorum. En iyisi hiç gelmeyin siz, ben sizi bekleyeyim, siz hiç gelmeyin. Kim olduğumu bilmiyorsunuz, sizi kimin beklediğini hiç bilmeyeceksiniz nasılsa. Neredeyse tüm meydan sizi bekleyecek, hiç olmazsa bir kişi bekleyecek. Bütün gün orada olacağım. Bedeninizin öteki parçalarını da kurmaya, yüzünüze yakıştırmaya çalışacağım. Lütfen bağışlayın beni. Ellerinizi örneğin. Gözlüğünüzü tutarken gözlüğü boşluktan varediyor gibiydi parmaklarınız; bir kadın için oldukça erkekstydiler; neredeyse insansıydılar diyeceğim.

Oysa sizin dünya dışından olduğunuzu düşünüyorum. Ağzınızı yüzünüze yaraşmayan pembe, sıcak bir hayvan olarak düşünüyorum. Hiç evcilleşmeyecek.

Oysa ben evcil, ben büsbütünüm. O meydandan, bu mektuptan başka bir şey değilim ben. Size bir kulağımı göndermişim, ya da ansızın başka bir ülkeye gitmişim yarın, ne fark eder?

Ama sizden devşirdiğim görüntülerinizi hep yanımda taşıyacağım, bir kuyuya eğilir gibi hep üzerlerine eğilip titreyeceğim görüntülerinizin.

Sizi görmek fikrine dayanamayacağım hiç, size dokunmaksa beni öldürebilir.

Demek ki apaçık bir hayranınızım ben.

Artık her an gelebilirler, bitirmek zorundayım.

Sizsiz yaşayamam.

Saygı ve sevgilerimle,

MUSTAFA ZİYALAN

R A D Y O D A K İ

MAÇ KOKUSU

Çocukluğumun, bugün anımsarken içimi sıcacık bir duygunun kapladığı "ilk takım seçme bilincine" kavuştuğum döneminde, babamın beni çekip "sen Galatasaraylı ol, çünkü Metin Oktay Galatasaray'da" dediğini hiç unutmuyorum.

Babam Fenerbahçeliydi ve Metin Oktay'ı seviyordu. Hafta sonları radyoda maçları dinlerken babamdan bana akan futbol sevgisi, akşamları yemek vakti geldiğinde annemin balkondan boş arsaya seslenip beni çağırdığında babamın ona "bırak hanım biraz daha oynasın" dediğinden emin olduğum için ben Galatasaraylıyım.

Ve ben bu yüzden hayatımda ilk kez gittiğim maç olan Eskişehirspor-Fenerbahçe maçında babamla birlikte Fenerbahçe için bağırdım, onunla yanyana futbolun/takım aşkının tadını tattım. O gece yatağa girdiğimde, futbolun büyüsünün artık beni tamamen sardığını ve bir daha da bu büyüden hiç kurtulamayacağımı anlamıştım. Futbolcu albümlerini o zaman biriktirmeye başladım.

Beşiktaş ve Fenerbahçe ve Galatasaray, bizim gibi o büyünün etkisindeki insanlar için, bugünkü futbolun değil, heyecanların, top aşkının, futbol aşkının, sokaklarda sabahlara kadar peşinden koştuğumuz o meşin yuvarlağın büyülü cazibesinin, büyüme ve kendimizi geliştirme hırsımızın, geceleri doğum günü hediyesi olarak yatağımızın yanına konan ilk kramponlarımızın, büyük özenle diktirdiğimiz sırt numaralarının, mahalle takımı formasının haftasonu radyosundan gelen maç kokusunun simgeleridir.

Ama şimdi, İlkokul 2. sınıfta okuyan oğlum, bir Fenerbahçe mağlubiyetinin ardından odasına kapanıp hüngür hüngür ağlıyor ve bana soruyor : "Ben şimdi, yarın okulda ne yapacağım ?"

Ne demeliyim. 'Oğlum, futbolu sevmen yeterli. Futbolda yenilmek, yenmek kadar doğaldır' mı ?

İkna olmuyor. Biliyorum. Çünkü babamla yaşadığım o duyguyu oğluma aktaramıyorum. Benimle aynı duygu-

---

(*) Meraklısı için Dipnot:

1. Tüzük değişmelidir, Fenerbahçe Halka Açılmalıdır:

Bu çare, komiktir. Fenerbahçe'nin 4000 tane üyesi vardır. 4000 üyenin 12.000 ile1.000.000 Tl vermesinde fark yoktur. Birinde 48 milyon, diğerinde 4 milyar para sözkonusudur. Halbuki Fenerbahçe tribünlerinin dolu olması halinde bir maçta aynı para elde edilmektedir.

Bu önerinin uygulanabilirliği yoktur, ayrıca mantıklı da değildir. Fenerbahçe bir siyasi parti değildir. Her ilde bir şube açılması ve oraya üyelerin kaydedilmesi bir futbol takımının daha iyi oynamasını nasıl sağlayabilir? Barcelona'nın her İspanya ilinde bir şubesi olduğunu sanmıyorum. (Ayrıca bir dolu Fenerbahçeliler Derneği var. Var da ne oluyor?) Futbol takımları, kuruluş olarak bölgeseldir; sevgisel olarak ulusal hatta uluslararası olabilirler. Ama bu takım aşkını hisseden herkesin kulüple idari işler ölçeğinde ilgilenmesini gerektirmez. Futbolun keyfi, seyredilmesinde, oyun planlarının (taktiğin) uygulanışındaki becerinin gözlenmesinde, takım oyuncularının ve yıldızlarının yeteneklerinin izlenirken alınan taddadır. Ben neden her hafta sonu futbol takımımın maçını seyredip keyif almak varken, haftanın diğer günlerinde klubün ayrıntı idari sorunlarıyla uğraşayım?

3. Osieck gönderilmelidir:

Çare değildir. Osieck kötü bir antrenör değildir. Kondisyon ve oyun düzeni açısından 1993 yılı başındaki harabe Feneri bugüne getirmek için gösterdiği çaba olağanüstüdür. Ölü bir takımdan, bugün birinciliğe oynayan bir takım yaratmıştır. Ayrıca Fenerin iyi oynadığı maçlarda oynan futbol, futbolcuların varolan kapasitelerine en/tek uygun oyundur. Aykut'un ilerde yalnız bırakılması, Pingel'in sakatlanmasından kaynaklanmaktadır. Tam 6-7 aydır futbol oynamayan Feyyaz'ın içinde bulunduğu psikolojik evre de gözönüne alındığında hemen oynatılmamasını anlayışla karşılamalıyız. Osieck'in sorunu sadece oyunu okuyamamasında, takımı defans oynatmasında değildir. Bugünkü futbolcu malzemesi oynayabileceği en iyi oyunu Kocaeli maçında oynamıştır. Ne yazık ki bu oyun, her maçı kazanmaya yetmemektedir. Osieck'in elinde daha iyi futbolcu malzemesi olsaydı, takımı tabii ki daha iyi oynatacaktı.

Ali Şen başkan olmalıdır.

Ali Şen'in başkan olması bu takımın kötü bir GS kopyası haline getirilmesi demektir. Bu reklam delisi işadamı, Fenerin bugünkü oyun düzeyine sadece bir miktar daha motivasyon ekler. Ancak, açık ki, gelmesiyle birlikte eski-tür futbolcu kaçırma yöntemlerine geri dönmeye çalışacaktır: Rakip takımların gücünü yıldızlarını alarak azaltmak. Bu sansasyonel yöntemlerin hiçbirisi, rakıpleringücünü bu saatten sonra azaltamaz. Üstelik artık anlaşılmış olması lazımdır ki, bu üç takımda yıldızlaşmış olan isimler, ancak o takımlarda başarılı oynayabiliyorlar. (FB'den GS'ye geçen Hasan, GS'den

yu yaşayan kuşağımla paylaştıklarımı, tribünlerde yanımdakilerle paylaşamıyorum

Ortada bir sorun var. Tuttuğumuz takımla ve futbolla kurduğumuz ilişkimiz böyle değildi. Bizim için sadece bir futbol takımıydı o. Biz futbolu seviyorduk. Futbolun, o birçok insana sıkıcı gelen 90 dakikalık zaman dilimindeki paslaşmalar, hücum hazırlıkları, yan toplar, küçük dikkatsizlikler, ayağından top kaçırmalar, alınan bacak arası, o bel kıran çalım, o taktik uygulama çabaları, becerileri, becerisizlikleri, o puan tablosu heyecanı, o defansta adam kaçırmama telaşı, adam kaçırma paniği....

Bize futbolu sevdiren oydu.

ve Futbol, bu ülkede Fenerbahçe'yle, Galatasarayla, Beşiktaşla sevildi.

Ve yine onların acımasız üstünlük duygularıyla batıyor. Bugün galatasarayın, beşiktaşın feneri geçmelerinin ve inanılmaz vahşice rekabet duygularının hakim olmasının nedeni bu duygudur. Batışın 1980'lere denk gelmesi tesadüfi değildir. O karanlık günlerin içinde ve sonrasında, futbolun, hızla endüstrileşerek hayatımızın tam göbeğine yerleşmesi ve kimsenin de bundan rahatsız olmaması futbolun seyir zevkini, takım aşkının çocukluğa dayalı büyülü ritüelini kırmıştır. Yeni Türk, yeni futbol aşkını/keyfini ve ritüellerini yaratmıştır: Acımasız rekabet, ölüme ve öldürmeye ulaşacak hayal kırıklıkları, Bozkurtlar, kombine biletler, televizyonlar, sakil spor yazarları ve gazeteleri, şifreli yayınlar, maç başına endeksli transferler...

80'lerin vahşi rekabet düzeni, önce GS'yi, ardından BJK'yi etkisi altına almıştır. Rekabette bugüne kadar "ezilme" duygusunu yaşamamış olan babam ve onların kuşağının tersine, 80'lerin Yeni Türk'leri kulüp aşkını bir ezme/ezilme ikilemine indirmişler ve doğallıkla, Fener'i geçmeyi ilke edinmişlerdir. Ve Fener bu acımasız rekabet duygusunun sonucunda başarısız gibi gösterilmektedir. Bugün öne sürülen çare önerilerinin tümü berbat ve geleceğe yönelik büyük tehlikeler taşımaktadır (*) Yeni Türk'ler, bu üç klübü esir almışlardır.

Ya biz ? Çocukluğumuzdan beri futbolun büyüsüne/takım aşkına hayatının bir bölümünü ayırmış bizler ? Bizleri de mi esir aldılar ? İçimizdeki o sevginin yerini bir başka duygunun ("onların duygusunun") alıp almadığını merak ediyorum. Ve itiraf ediyorum: Oğlumu ikna etmenin yöntemi olarak "oğlum bu lig maçı değil ki, bir kupa maçı... Sen sor bakalım arkadaşlarına, o kupayı en çok kim kazanmış"ı buluyorum. Fenerin Cannes-Van-Cannes-Trabzon yenilgileri bizi garip bir şekilde mutlu ediyor, Ya da içimizde gizli bir Göteburg hezimeti hayalie kuruyoruz. Bu sporun seyir keyfini, tıpkı bir müzik dinler gibi, tıpkı bir kitap okur gibi aldığımız dönemlerde hissetiklerimizden yavaş yavaş uzaklaşıyoruz. Bir yenilginin bizi bu kadar etkilemesine anlam veremiyoruz. Gazetelerin neden en arka sayfalarına geçtiğimizi, bazı günler bir refleks gibi neden gibip o hep aynı şeyleri yazan spor gazetelerini aldığımızı ve üstünlük duygusuna kapıldığımızı anlayamıyorum.

Babamın bana aktardıkları bunlar değildi, buna eminim.

FB'ye geçen Tanju ve Semih, BJK'den FB'ye geçen Feyyaz) Ali Şen'in yurtdışından bomba transfer yapması efsanesi ise tam anlamıyla komiktir. Şu anda FB'de Dünya Kupası'nın yıldızlarından Uche, Danimarka'nın Milli oyuncuları Nielsen ve Pingel kadrodadır. Bunlardan daha iyi dış transfer yapabilmesi mümkün değildir.

Sakaryalılar grubu dağıtılmalıdır.

Bu öneri, çok komiktir. Aykut'un, Oğuz'un ve Engin'in ülkenin en iyi oyuncuları arasında olduğu tartışılmazdır. Yeni bir takım kurulsa bile kadroda kalması gereken ilk üç isim onlardır. Bu oyuncuların Milli Takımda oynadıkları oyunlar, "Oğuz'la şampiyon olamayız" diyenleri utandırmalıdır. Bu futbolcular, kendilerinin eleştiri odağı olacakları (çünkü onlar yıldızdır) kötü futbolu neden tüm takıma benimsetmeye çalışsınlar ? Şöyle bir cümle, hangi mantık kuralları içerisinde anlamlı olabilir : "Fenerbahçe'de Oğuz-Aykut ve Engin, birgrup kurmuşlar, takımı mahsustan oynatmıyorlar!" Futbolu seven biri böyle bir cümleyi nasıl kurabilir ?

1907 Fenerbahçeliler Derneği yönetime gelmelidir.

Bir saçma öneri daha. Yıllardan beri bu takımın ruhunu oluşturan 4000 kongre üyesi, çoğunlukla bu takımın eski sporcularından, eski yöneticilerinden oluşmaktadır. Yıllarca bu takımda en elverişsiz koşullarda klübü için çalışan/spor yapan bu insanların yerine Levent'teki Plaza Derneklerinde sadece akşam yemekleri için haftada bir toplanan, ata binmekten ve tenis oynamaktan başka spor bilmeyen/takım oyunu oynamayan, çocukluklarında da boş bir arsa bulup gecelere kadar bir topun peşinde koşmayan yeni yetme patron çocuklarının "hobileri", 100 yıllık geçmişi olan, futbolu çamuru, deplasmanı, kavgası-döğüşüyle sonuna kadar yaşamış bir futbol takımının "çağdaşlaşması"nın tek çaresi olamaz. Üstelik bu patron-çocukları hiç de öyle sanıldığı gibi "modern" vs. insanlar değildir. Çağdaş yönetim tekniklerini de bilmezler. Son derece cahil, babalarının mirasların yiyen, yaptıkları işlerin çoğunda da başarısız olan "Pasha-çocuklarıdırlar". Onları bugün "prens" yapan şey, babalarının ve onların tahsilli "management" kademesinin yarattıkları gelenektir. Bu o kadar bellidir ki, geçen yıl tek sorumlulukla isteyerek aldıkları Fener basket takımını kurarken yaratıcılıktan yoksun bir yaklaşım sergilemişler ve -Ali Şen usülü- yıldız devşirerek kısa yoldan şampiyonluk hayaline düşmüşlerdir. Efes'in yıllar süren bir sabır sonunda yarattığı takımı, iki aylık bir transfer dönemi sonrası yıkmayı hayal etmek, ancak bu yeni-yetmelere özgüdür. İngilizce bilmek, yurtdışı görmek/yaşamak ve zengin olmak kulüp yöneticiliği için yeterli değildir. Yoksa, GS'ın getirdiği Amerikalıyı açıkgözlülük yapıp transfer ederler miydi ? Gidip ABD'de bir ay araştırıp bulurlardı..

MEHMET ŞENOL

BLUE HOTEL

Bu yazıyı bütün:
marital problem sahiplerine,
marital statüsü 'artificial' olanlara, dehidrotiklere, dokokaralara, saykotiklere,
aynaya bakınca moron kellesi görenlere, ve/veya göremeyenlere,
doğuştan ve sonradan tüm embesillere -ileri geri nedensiz kalça ve karın hareketleriyle yürüyen-
upper ve lower class üyelerine, madridlilere,
hero'lara, genius'lara, ADIDAS'lara (All Day I Dream About Sex)
Le Coq Sportiflere,
erotiklere, venedik halkına,
Alessandro'ya,
sarmısaklı muz shake ve ice-creamli sosis hastalarına,
kendini seksi hissedenlere,
ve/veya başkalarını seksi bulanlara,
genel müdürlerime,
Lewis'ı donsuz giyinenlere,
MMBO ve TMBB üyelerine, CIA'ya,
bıyıklarını fonyalarının zarif bir uzantısı telakki edip
lociksel ve fiziksel tahribe uğramış kullarına tanrının,
çöp sticklere, kondomlara,
Honda, Mitsubishi ve Toyotalara, meydanda dingil görüntüsünde dolaşan kadersizlere,
inch mezurası ile ölçüm yapanlara,
bu yaz güneş banyosu alanlara, Şippiluluma, Nabukadnezar ve Osmanlılara,
askerlik görevini yapmakta olan dostum Murat'a,
REM hayranlarına ve Takeshi Kitano'ya ithaf ediyorum.
Amin. Şimdi;

Uşşaklı makamından Ebu Merih Dönme Efendi'nin çıldırtan bestesini Niya'ze Deler Hanımefendi okuyacak. Tûsesi Bûsede Kalbim.

ruhum ser-i yah'ında hazard körebe, ah.
leblebine anmış isem tö'be yar, hu.
heybeline sol yanına her sene, ya,
ol deva ah kimde beyhûde nâr, um.
Huh... Voaw!..

gökyüzü gece şimdi ve yıldızlarla dolu. cenupta oysa günün ağardığını görüyorum. İki gök birarada, buna i çilir, kampay!

ne zaman mutfağın camından aşağı baksam, avluda beyaz plastik koltuk.aynı gece hep aynı koltuk. beyaz plastik koltuk. aynı gece hep aynı koltuk. parti bitti. sabah serinliği. yan avlunun güzel öğlenleri eve çekildi. parti, parti parti bitti. sabah serinliği...

ben daha sperm iken... bırak şimdi aklımı karıştırma.
dün gece özenle eklendi sabaha.
zaman, su gibi akıp gidiyor lavabodan.

Part three. RED MY LIPS

Prens Charles'ın gazetelerde manşet olduğu gündü. Holloway Road'da yürüyordum, bir adam durdurdu. sarhoştu, ağlıyordu ve titreme vardı. yere konuşmadan bakan bir kadının kolundaydı. lisanını anlayıp anlamadığımı sordu. ilk sonra bir hikaye anlatmaya koyuldu.

Rosanna

hava nasıl sıcaktı... dinledim. sonunu kestiremedim. sigara, bozukluk, bir külah patates... asılında bunların hepsi için de yardımsız kalacağımı biliyordum baştan. üzerimde Coşua'dan gelen mektuptan başka hiçbir şey yoktu. 50 penssordu sonunda. özür dileyip yok demeden önce elimi delik cebime şuursuzca attım. yoluna devam etti. kadının kolunda sürükleniyordu. o sürüdükçe sokaklar bira kokuyordu. o yürüdükçe bütün pazar ikindisi bira kokuyordu.

Kral Çarpısı'nda zannettiğim kadar tehlike olmadığını söyledim. ground floor'un dış cephesini çevreleyen flotal çubuk-çubuk aynalarda dudaklarını boyayan kızları gösterdin. işte bunlar dedin. fahişeler. sabahın ilk saatleriydi. Kral Çarpısı'nda, istasyonun çevresinde dolaşan her kız artık fahişeydi. nar çiçeği lipstick biraz... hepsi bu. taksi şoförleriyle yapılacak türden bir pazarlığa bile yer yok. hepsi birkaç pound. kayboluşlar... kendini unuttuğun yerde bulamayabilirsin. orası kör bir kuyu, kalabalık. kendini soramayabilirsin. otobüsleri zayıf, sarışın bayanlar kullanılıyor. Pentonville Yolu'nun nereye varacağını bilemezsin.

ruhumla eskisi gibi uzun muhabbetlere girmek sarmıyor artık. günbatımlarına, kenar mahallelere ve mutsuzluğa bayılıyorum şimdi. eskiden şehrin göbeğini, sabahları ve dinginliği severdim oysa. kitap okumuyorum. alemin aklı hiç de bir bardak suda değil Nimura Can know what I mean! belki bu dünyada bir tek senin gülüşünü seviyorum.

bundan sonra, gelecek her yüzyıl başı -onlar eskidik ve çürüdükçe bütün otların uzayıp güzelleştiği- Highgate'deki filozoflar mezarlığını ziyaret etmeyi istiyorum. pazar günleri, öğle sonrası. kimseye söylemedim, otlar uzuyordu... güneşin her şeyi altın ve platin tonlarına dönüştürdüğü patikada, Karl Marx'ın köşesini dönmüş, yapayalnız yürüyordum. tabii ki dalgın. etrafı saran taş duvarların üzerinden biri seslendi. hey! buğday saçlı, arpa tenli bir çocuk. merhaba dedim. burarada mı yaşıyorsun. eliyle arkasını işaret etti. iyi günler madam, dedi. İyi günler sana da. az gittim. iki İspanyol ilerde ateş istedi benden. Katalonyalı olmalıydılar veya Bask City, San Sebastian. aklıma birden şu satırlar geliverdi: "Fermin Equren benim varlığıma bile dayanamazdı. Birbirine uyan şeylerle övünüyordu. Uruguay'lı olmakla, iyi aileden gelmekle, kadınların ilgisini çekmekle, pahalı terziden giyinmekle, ve de bir türlü anlayamadığım bir şey, Bask kökenli olmakla; çünkü bu ırk tarihle inek sağmaktan başka hiçbir şey yapmamıştır."

yüzlerine tuhaf tuhaf baktım. gözlerim kendiliğinden ellerine doğru kaymaya başladı. kendimi toparlayıp yola devam ettim. filozofik otlara sürünerek mezarlığı terk ettim. eve vardım. yorgunum. olmasaydım hikayeyi tamamlardım Nimura Can. hatta hatırlardım bile senin için. hastayım. Lep Zep dinliyor, leblebi yiyorum. you need cool in, um. baby I'm not fool in. I'm gonna send, ya. back to scho-

ol in. way down inside uh, honey you need it. I'm gonna give you my love. I'm gonna give you my love. wanna whole lotta love. wanna whole lotta love...

ya şimdi nasılsın, daha iyisin di mi? söyle! sana biraz daha Sol Cerzeva getireceğim. kıprama Jann Boo! otur yerinde, kirpiklerinle gülümse. söyle daha iyisin mi. de mi. de mi.

Kral Çarpısı'nda buluşamayız. rüzgar var dışarda. istasyon bir şehir kadar büyük, çok kalabalık. beyaz ceket üzerimde, saçlarım açık, joop sürdüm biraz kulaklarıma. fakat akşam iniyor, ben ne yapsam yukarıya bakarım. yıldızlar dikkatimi çekiyor. British Telecom'dan lunatic mektuplar her gün... sayın abone, nazlı, işveli kızım. yüzyüze görüşmeden de iş yaparız sizinle. BT adeta hizmet için yaratılmıştır. further information mu istiyorsun, (don't look any further) sadece freephone; sıfır bir sıfır bir sıfır bir, ara. fatura icat etmenin alemi yok. konuşalım as much as we can. or more. up to you. sayın abandone, kuş tüyüm. hakitarim, usulüm. zelzelem etme naz. BT üç aylık servisi birden ve-
olmasını

riyor. n'olduğunu anlamazsın. ol abone. o van o van o van, freephone, başka numaralar çevirme. sevdim seni. cana yakın kızsın Allah için. Allah için. Allah için.

ya sen nasılsın Nimura! ah böyle hoş gülümseme. Yollarda herkes durdurup öpüyor sonra.

Part two. TELL ME WHY

artık gelecekle ilgili bir tek anı bile düşünemeyişimin, pek makul bir iç çamaşırı olduğu öylenemez. sihirli bir kutu gibi onu ölene dek taşımaktan hoşlanacağım. İtirazı olan var mı? efendim? arkadan bir ses...bir geyefendi. mikrofon. uzatıver çocuğum geye. ne konuşuyor bak bakalım. bir ara bana söyleyiver olmazsa. hadi yavrum, hadi gözüm. geçmişi oysa, şuursuz bir vaziyette olur olmaz yerde düşünüyorum. kim görse halimi anlayıverir. dudağımdan sulu ifrazatlar dökülür, sırtım göçer, kemiklerim incelir, gözlerim melulleşir... meftuni bir hal alırım. turkuazımsı, eforik, teorik pek bir şey ima etmeyebilir. bir erotik olurum, bir hararet basar yani, kendimi yataklara atı atıveresim gelir.

Part one, JESUS HE KNOWS ME

akşam inerken Chelsea'dan battersea'ye uzanan ince köprüyü yürürsen eğer, civarda kimseler yoksa, durup yükseklerdeki çamur renkli suya bakarsın. aşağıda göreceğin şey ise sonsuz ve maviye çalan göktür.

kilise bahçesinde düşünürüm bunları. aklıma Kral Çarpısı'nda eğlendiğimiz o klüp, danslar, biralar, yalnızlığım gelir. yüzünde bir melek yüzü oluşu, altın kanatlardan söz edişin bütün gece, ne çok fahişenin dolaştığı dışarda... sen de yapmak ister miydin bu işi.evet, anlattığım o güzel filmden sonra suratıma baktın uzun uzun. sonra, sen! such a poem... sadece bir 'alien'ım, unutkanlığımdan mıdır nedir. kimselerin beni, benim de kimseleri anlamak türünde bir telaşın, en çok sen öğrettin

bana yersizliğini. yüzyıllarca sayfa mektup yazdım belki. birkaçını vermişimdir postaya. utangaçlığımı bahane ediyorum kendime. komünikasyon, ne kadar zor aslında. "ruhumun rüzgarında dans eden oğlan, sevgilim. beni neden sevdiğini bile bilemeyişin -her şey öyle basit görünüyor aslında- gözlerini bir çocuk saflığında bir süre tavana dikip El Hamra'da, düşündüğün halde dahi bulamayışın, içimi titretiyor... senin tadında bir meyva var mı. günlerdir bunu düşünüyorum. senin tadında ne olabilir. ah neden sevdin beni, ben deliyim. pek çok sorun olabilir bana. ama bilmediğin her şey benim okulumda tek bir bilgiye dönüşecektir: kalbimin ve beynimin kumsaldaki kayalıklar kadar rahat ve sağlam oluşu. su gibi nazik oluşun kendiliğinden ama incinecek bir şey de yok zaten. bana böyle hassas eğiliyorsun. içimdeki okyanus belki çok mavi, gözünü alabilir. hoşlanırsan orada kaybolmaktan eğer, sana her şeyi sabırla anlatırım da. bilinçaltımda recyled özelliği taşımayan sayısız şey. taşımaktan yorulduğum tortular... boş başıboş bilinçaltı istiyorum sabaha. bulunur mu. vaktim yok. yolum uzun. usandım. gülümse hoşçakal love.

P.S. çocuk ruhluluğumdan bütün merakım."

AIDS kılıklı barmen. herkesin seksüel modaya göre eğlendiği o klüp. gitgide uzatılan gece. hava nasıl dışarda. yorgunum, mecalim yok. benzimin rengi gidiyor. içim eziliyor, midemde sabah başlayan ağrı... ne yesem kahroluyorum. pistte dans eden oğlan, sence çinli mi japonyalı mı? sokağa vardık. şoföre 50 pound uzattım. vitesi boşa alıp bütün ışıkları yaktı. parayı iki eliyle boşluğa astı, dikkatle inceledi. 'is that good one' diye zayıf manalı bir soru sordu. I think so, dedim. incelemeye devam etti. arabanın içinde dayanılmaz bir sessizlik... Titrek bir tereddütle yavaşça üstünü saymaya koyuldu sonra. sessizlik geçmiş değil. kusura bakma diye ünledim, good night! hadi güle güle dedi sanki. vitesi geriye taktı. sokak boyunca geri sürdü arabayı. o iç gıcıklayıcı lambaları geri vitesin, gitmedi bir süre gözlerimin önünden. odama vardım. taksi şoföründen lazer karakterinde yayılan suçlama huzmeleri sardı benliğimi. istihbaratı arayıp operatörle biraz sohbet ettim. duş aldım. meyva çayı içtim.

The Last Part. BLUE HOTEL

dergahında beni, nefes aramaya gelmiş bir genç çırak olarak gördüğünü biliyorum. meeting noktasına gelmeyi denersen eğer Nimura Boo! seni beklemeyi deneyebilirim. horizonik bir yanılsama olup olmadığını bile bilmiyorum. büyüyünce ne olursun bilmiyorum. oysa daha ne kadar büyüyebilirsin.

ben olsam olsam fonetik bir yanılsama olurdum. mermaid olmak için aklımı verirdim. seninle 1001 gece uyurdum.

LOLA

İsimler:
Chelsea, Battersea, Kral Çarpısı, El Hamra, Sol Cerzeva, Jann Boo, British Telecom, Nimura, Nimura Can, Highgate, Karl Marx, Bask City, San Sebastian, Fermin Eguren, Lep Zep, Prens Charles, Holloway Road, Coşua, Pentonville Yolu, Nimura Boo, JOOP, Bask, Katalonyalı, BT, AIDS. Uruguay'lı

hiç?

YABANCI BİR **GECE**DE SERBEST ÇAĞRIŞIMLAR

6. Seans

- Sonsuzluğa inanmadı ki insan
Sonsuz nedenlere bölüp kendini
Sonsuz kere öldürmeli tinini -

Duymuyorum seni. Sihirli sözcüklerin boşuna. Bana dağların sessizliği gerek. İğrenç bir melodi sessizliği deliyor. İğrenç şarkıcı yaşamın sonsuzda biri bile değil. Düşümde o iğrenç melodiler köleleri boğuyor. Köleler dışkıların içinde cansız... Ne arıyorum ben burda? Hani o yüce insanla neden yüz yüze değilim. Ey düşlerimin karartıları, nedenini öldüren makinalara neden tutsaksınız? İğrenç yazar kendini batırıyor. Sonsuz ölüler katının tacı için yarışıyorlar. Duymuyorum seni, sonsuzda bir bile değilsin. Nedensiz çarpımlarla büyümelisin böyle. Tuhaf bir makyaj; süslemek için düşleri. Tuhaf yalnızlık; zamana küskün bir dinozor. Hepsi som altından yapılmış bir kafesin içinde, kapalı devre ekranla birlikte.

7. Seans

Tarihle büyüttüler beni. Ben tarihin yasadışı bir çocuğuyum. Oysa tarihte kalan kanımı benden sakladılar. Şimdi saf bir kan sunuyorlar bana; iğreniyorum. Hayır ben onların sureti değilim. Ruhum hep yarı çıplak ve aç. Yıldızların altında köhne ateşlerin alevi yüzüme vuruyor. Yüzümde çırılçıplak kadın resimleri. Biliyorum kompüterlere yalan bunlar. Ya da hep hayal. Ben tekrar suya gitmeliyim. Hücrelerim suya yabancı değil artık. Ah o sonsuz şarkı, beni dizginleyen masal. Artık aynalar hep suda, ilkel bir yaşam aynada seyrediyor çiftleşmesini. İlkel bir zevk, dilsel anlatımın dışında. Ben ilkel bir çocuğum tarihinizin dışında. Hüznünüz bende sonsuz bir neşe.

8. Seans

Ben sonsuzluğum. Harflerle tanımlıyorlar beni. Beni ırklarla sınırlandırıyorlar. Ölüyorum tekrar doğmak için. Ben rüzgarların savurduğu bir toz değilim. Hep aynı yola sapmalıyım; sonsuzluğun derinliğine. Biliyorum artık kuytu bir akşam eylemez beni, boş erdemlerin gölgelerinde. Yargılayan bir bakış yeter oysa, uyanacağım ölgün bir sabah için. Ne garip, uyandığımdaysa hep kendini korumuş bakire bir kıza dönüşüyor askıdaki elbiselerim. Sonra yere düşen birkaç damla kan ve gözyaşı. Soğuyor, hissediyorum soğu-

istediğini

masını tenimin. Oysa ay hep yükseliyor, vahşi kurt sesleriyle birlikte. Tamam şimdi açıyorum gözümü; elektronik devrelerin içindeyim. İğrenç bir şarkı oluyorum, kölelerin sokaklarında.

9. Sahne

İğrenç yazar sayıklıyor. Ayna görüyorum düşlerini. Önüm paramparça aynlık ve ayrılıkların uzandığı o muhteşem şato. Korkmak ayn bir konu artık, cüzzamlı yüzlerden. Ne yaptım diyorum. Bir uzun haykırış bölüyor, kana boyanan geceyi. Uzun bir yol; sıra sıra kamyonlar. Hayır askeri araç bunlar. Bak topları ölüler gibi kefenleyip sarmışlar. Yaşamla sarmaş dolaş bir ölümü kucaklamaya gidiyor olmalılar. Belki artık çoktan alışmıştır, tank üzerinde hatıra resmi çektiren çocuk, gece ağlamasını açlıktan. Ya tanksever bir general kimbilir kaç kez uçak olup uçmuştur düşlerinde. Belki de düşmüştür de bir kere. Fakat ağırçekim bir düşüş olmalı bu. Bir de ıssız yerler olmamalı. Çünkü öcüler yer şarkısı var kulaklarında.

10. Sahne

Gün sayıyorum, çırılçıplak heykelleri yıkmak için. Zavallı, önyargılı psikiyatrist, heykellerin savunucusu Zerdüşt. Birkaç damla morfin yeterdi oysa sıfır derecede donması için heykellerin. Mutlak sıfır; bundan böyle her şey onun için. Ne tuhaf bir buharlaşma olurdu oysa, köşe yazılarının yanarken donup kalması. İğrenç yazarların ardıçlara tırmanırken filmin kopması. Ve bir anlık korku, ekran ışığının yansıdığı yüzlerde; geliyor mutlak sıfır. Şimdi neredeyim acaba? Burada her şey durgun; çok derinlerde olmalıyım. Bekliyorum çırılçıplak gemilerin inmesini korktukları yerlerden. Aynı anda çok şey; sıfıra yaklaşan hiçbir şey. Aptal Zerdüşt, havadan kaçmak için girdiği tünelin diğer ucunda tekrar onunla karşılaşıyor. Ne garip diyor sonra gördüğü şeye.

11. Sahne

Yalan çok uzaklardan, binyıllardan geliyor. Çelik bir su çarpıyor sabahları görmeyen yüzüme. Ölüm zamanda düğümlenen bir çözüm. Yarı açık bir orospunun moderne özdeş gözleri ona bakıyor. Ben ölüm. Yalan çok uzaklarda ölüme karşı tuhaf bir gizem. Ne de hoş oysa çırılçıplak kölelerin depremlerden kalma evlerde göz göze gelişleri ve kin ona. O ki, sonsuzluk ve ben. Öncüllerin sofrasında sabaha karşı uyku ve böcekler ve böceklerin son çıldırışı uyku öncesi ve gelinlik giymiş bir kompüter ve modern ya da post - modern böcekler. Ben sonsuzluk sonsuz kere kendine dönen düzlem ya da ölümün kendine dönmesi intihar öncesi bir anda ve kendince susuz ve aç ve yarı çıplak. Yalanı çok uzaklardan yıldızlar getirdi size, ama soğuk ve sizi üşüten.

Hüseyin KURNAZ

dedi

3

İçeri, içeri...

Çalışmak insana her şeyi unutturuyor. İşte yine yaz bitti. Konuştuğum, yaşadığım şeyler uçtu gitti. Eylül geldi. Geride, hatırlandıkça kalbe hançer saplayan sıkıntılar... Şimdi neyim var diye düşünüyorum yine. Soğuk günler gelecek yakında, yine annemi özleyeceğim. Ne kadar kalın giyinsem üşüyeceğim.

Sabah, vapurun serin güvertesi. Yorgun ve uykusuzum. Hayat bir film şeridi gibi gözümün önünden geçmektedir. Hayat kimin hayatı olduğunu kesinlikle belli etmemektedir. Nereye baksam bir şeyler hatırlıyorum. Ama hatırladıklarımın ne zamana ait oldukları konusunda hiçbir fikrim yok. İnsanı en çok belleğin içindeki zamansız anılar heyecanlandırıyor. Serin rüzgarların büyüsüne kendimi kaptırdığım, deniz kenarlarında kendimi yeteneksiz yazarlar gibi hissettiğim anların sorumluları canlanan zamansız anılar, bunu biliyorum.

İçeri...

İçeri giriyorum. Orada, beni bekliyor. Oturmuş, gözleri yere çakılmış, beni fark etmiyor. Koltuktan aşağı sarkan sol ayağını

BİR PSİKİYATRIN HİÇRANLI DÜNYASI

söyledi.

hafifçe geri çekiyor. Anlıyorum, beni gördü. "Kendimi hiçbir işe yaramaz hissediyorum" diyor. İşe gitmiyor. Çalışamadığını söylüyor. Hiçbir şeyden zevk almıyor. Yani, bütün gün köpek gibi çalışmaktan, otobüslerde sıkış tepiş yolculuklardan, taksitlerden, ev kiralarından, günbatımlarında tarihimizin içine sıçtığı boğaz sularını seyretmekten, kokmayan, gerçekten kokmayan çiçeklerden artık zevk almadığından söz etmektedir. Kaybettiğini anlatmaktadır. "Artık eski sıcaklar yok" diyorum ona, ben de kaybettim. "İnan bana" diyorum, "bir şey kaybettim, ama nedir bilmiyorum. Bütün üzüntüm bunadır. İçimde bir yara var. Bundan sonra bu yara ile birlikte yaşamaktan başka çarem olmadığını düşünüyorum. Benliğimden ayrılan o büyük parçanın yerine konacak bir şey bulamıyorum. Ah diyorum, bilirim, o boşluğu kendi haline bıraksam, büyüyecek, büyüyecek..."

Hayatla arasında bir uyumun kalmadığını söylüyor, sesi alaycı, "her insanın böyle zamanları olur" diyor yüzüne bir tebessüm yerleştirmeye çalışarak. "İnsanların hepsi kendi halinde, kendimi onların yanında hiçbir işe yaramaz biri gibi hissediyorum. Hepsinin bir amacı, yapmak istediği bir şey var. Hepsi bir hedefe ulaşmak için çabalıyor. Oysa ben... Hiçbir amacım, kendimin belirlediği hiçbir hedef yok. Yaşam eğer bir anlamı yoksa ne işe yarar?"

Bir soru sordu, şimdi yanıt bekliyor. İlk kez gözlerimin içine baktı. İlk kez, bulunduğu konumdan sıkılmış gibi, kendini biraz olsun yukarı kaldırmayı denercesine, gözlerini gözlerimin içine dikti. Yanıt vermem gerekiyor. Ne diyebilirim? "İşine dön, işin senin sanatındır. Karına sahip ol. O senin hayat arkadaşındır. İstanbul'un akşamları güzeldir, keyfini çıkar."

Ben beynimin içinde yankılanan binbir düşünce ile boğuşurken, birdenbire, hiçbir neden yokken konuşuyor: "Ben... kendimi çok yalnız hissediyorum."

Dışarı...

Kendimi dışarı atıyorum. Konuşmamız nasıl devam etti? Şöyle hatırlıyorum: Sorulara net, kendinden emin bir ifadeyle yüksüz yanıtlar verilir. Amaçlanan, onun üzüntüsüne profesyonel, bilimsel çareler aramaktır. Amaç, içeri doğru yolculukların yönlerini, dışarı doğru çevirmeyi başarabilmektir. Yani mutlu iş ve tatil gezintileri...

Varoluşunu en derin hissettiği gece yolculuklarını, arkadaşlarıyla sohbet ederek kendini unutmaya çalıştığı hafif varoluş düzeyleriyle değiştirebilmesi için ona yardımcı olabilmektir.

Yağmurlu hava etrafa binbir çeşit koku saçıyor. Zamansız anılar belleğimi zorluyor. Geçmiş ve kaybettiklerim, şimdiyi ve geleceği umursamadan, kalp atışlarımın, aldığım soluğun gerçekliğinin tek kanıtı olabileceğini haykırıyorlar yüzüme. Unutmayı başaramıyorum. Hiçbir yere kaçamam. Burada kalmaya, yağmurun altında saatlerce yürümeye mecburum. Bu sokak nereye çıkar, bilmiyorum. Hiçbir şey istemiyorum. Sadece yürümek, sürekli yürümek... Üzüntülüyüm, yalnızım, yaşıyorum.

Depresyon fırsattır.

Eylül'de psikiyatrlar da hıcranlanır.

YAĞMUR TAYLAN

SESSİZLİĞİ

Üsküdar. Binlerce sokak satıcısından yeni arınmış, artık sadece telaşla geçenlere kalmış meydanında otobüsler duraklar, yeni boyalı. Hava çok sıcak. Yarı boş bir otobüs. Onbeş dakika sıkıntıyla oturup bekledikten sonra yola koyuluyor araba. Üsküdar - Hasippaşa.15C. İndirimli hat, sadece beş liraya Beylerbeyi, Küplüce, Kirazlıtepe ve taa son durağa kadar. Otobüsün içerisi sessiz; konuşma oranı sıfır.

Sıcak, alıştığımız abanmışlığı ile yaşıyor öğleden sonra saatlerini. Otobüste az insan var. Tüm erkeklerin tıraşı uzun. Sekiz dokuz kadının hepsi de kapalı/siyah/sımsıkı örtünmüş, giyinmişler.

Kuzguncuk'ta bir genç kız biniyor otobüse. Lise civarında bir yaşı, kot pantolonlu kısa kollu, yazılı trikosu ile sıradan bi genç işte.

Birden, 'yavru/yosma/fıstık' sözcüklerinin birleştiği karışık okunaksız bir kelime geçiyor erkek sessizliğinde, bakışlarında. Bu **birinci** önemli **nota**.

Ve kent gürültülerinin çizdiği sessizlikte birden bir şeyler farkına vardırıyor kendini. Otobüsteki tek sımsıkı/örtülü giyinmeyen 'bayan/kadın/kız/dişi' bu genç kız ve otobüsteki tek doğal; sıcağı doğru karşılayan tek elbise, o kızda.

Ve erkeklerin kafalarından bakışlarına geçen çıplaklığa yönelik arsızlık duygusu çok belirginleşiyor. Otobüsteki kadınların adamlara zorla ve de geçici olarak kiraladıkları garip bir tepki bu. Kapalılığın getirdiği bir yansıma var havada.

Ortada yansıtılma var. Evet; çünkü bu sımsıkı giyinmelerde bi 'talep', bi 'herkesler böyle giyinsin' isteği var. Bu **ikinci** önemli **nota**. Sımsıkılıklarının sessizliklerinde tüm Türkiye böyle kapalı örtülü giyinsin dilek-şart kipi yok mu?. Ya da tüm Avrupa ya da tüm dünya. (Tabii o zaman, Dünya Artistik Patinaj Yarışmaları'nı nasıl seyredeceğiz ya da niye seyredeceğiz ki çıkacak ortaya ama, neyse. Eh, biz de estetik, müzik ve de dansın keyfini çıkarmayıveririz, n'olacak! Tabii ki, sadece bacaklara , popolara bakmıyoruz bu dans/bale şöleninde, değil mi? Ah - minel yalan.)

Nazife

OKUMA K

Evet, bu bol bakışmalar dolu erkek sessizliğinde kendi sıradan yaşamını duraklar arası sürdürmeye devam ediyor 'liseli kız'. Önemli olan spor rahat ve dinamik kıyafetli genç kızın, diğer bayanlardan hiçbir gizli ya da açık talep içermemesi. Herkesler spor rahat giyinsin, gibisinden böyle bir gizli istek yok onda, çünkü elbise, bu sıcak havanın ve günün doğal yansımasının biçimi değil mi sonunda? Bu **üçüncü** önemli **nota**. Peki kendilerini öteki tarafta kılan diğer kadınlardaki sımsıkılık n'olacak? (Bize ne!)

Evet, üstelik bu sıcakta o gizli 'çoğul talep'i koruyan, sadece gizli bakışların sezildiği bir kapalılık. Tüm bu örtülmüşlük erkeklere de garip bir şekilde yansımıyor mu?

Eğer bu otobüs, gece son seferini yapan otobüs olsaydı ve de son durakta hep beraber inseydik; 'kahvedeki herkesler' o genç kıza bakmayacak mıydı?

Kapalılığın transfer ettiği, kiralattığı bir duygu-düşünce; insanlara, özellikle erkeklere 'genç kızın suçlu olduğu'nu kabul ettirme çabaları yok mu? Bu **dördüncü** önemli **nota**. Karanlıkta ileri saatlerde sokakta kahvenin önünden geçen o dokuz kapalı giysili kadın ve rahat liseli kıza (belki de yarı çıplak görünüyordur artık) "bu da kim, neyin nesi" garip sorusundaki aşağılanması ya da dolaylı suçlu bulunması hiç oluşmasa daha iyi değil mi? Bunu ortadan kaldırmak için, en önemli görev çok/sıkı kapalı giyinenlere düşmüyor mu? Bu sımsıkı giyinmenin, bir şekilde insan düşüncelerinin doğallığını bozmaya ve de 'erkekçe'liğe yönlendirmeye, şartlandırmaya hazır, garip bir yan tesiri de yok mu? Kapalı/örtülü giyinenler nasıl yaparlarsa yapsınlar, ama ne öteki kadınlara bir yönlendirici koku taşısınlar, ne de erkeklere ayrımcı gri ve hafif sakat bir bakış kiralasınlar, Bu **beşinci** önemli **nota**.

Sorun başka türlü de ortaya konabilir tabiiki, tam böyle olmasa da buna yakın bir şey belki de. Falan... galiba bu yazı 1995'in Mayıs ayında yayınlanacak bir mektup gibi oldu ama n'apalım şimdiden okunursa belki de o vakte kadar bir şeyler değişebilir; belki (yok yaaa-bu **altıncı** önemli **nota**) ...

TARIK SİPAHİ

Rüstem

HÜZÜNLER

"Psikoterapiden öğrendiğimiz her şey, olgunluğa doğru gelişimde yeni bir içsel yapılanmaya yol açan önemli adımlar için en uygun zamanın, bireyin bütün hayatının yıkıldığını zannettiği anlar olduğunu gösterir. İnancımız ve umudumuz şudur ki, toplumun geleceğinin abluka altında olduğu, sorunların şaşırtıcı bir karmaşıklık gösterdiği, birçok bireyin yabancılaşmış ve birçok değerin çürümüş olduğu bir zamanda, toplumun olgunluğa doğru, insan ruhunun her zamankinden daha fazla teşvik edildiği ve olaylara katıldığı bir değişime gideceğidir."

Willis Herman, An Incomplete guide to the future, 1979

Büyük işhanının kapısından nefes nefese savruldum. Saat beşe üç vardı. Yani sadece üç dakikam vardı. Üzerinde 21 yazan düğmeye dokundum. Asansör hızla tırmanmaya başladı. Bir... İki... Üç... Aynada yüzümü fark ettim. Yorgun? Gergin? Daha çok telaşlı. Hep acelemiz var (saat beşe iki var). Asansör değil, ben tırmanıyorum sanki. Hep nefes nefeseyim (yaşamak değil, beni bu telaş öldürecek/Ö.Asaf). Tırmanıyoruz. Asansör, ben ve ayna. Hızla. Nereye? 21. kata? Gökyüzüne? Geçmişe? Geleceğe? Durduk. Kaçıncı kat burası? Dört kişi daha bindi asansöre. İki kadın iki erkek. Hepsi birörnek giyinmişler. Amerikan dizilerindeki polislere benziyorlar. Yakalarında isimleri yazıyor. Hızla göz gezdiriyorum. Kadir, Kader, Keder ve Kadri. Kadir'le Kadri erkek, Kader'le Keder de kadın. Hiç konuşmuyoruz. Tırmanıyoruz. Asansör, ayna, ben, Kadir, Kader, Keder ve Kadri... Tuhaf bir gürültü oldu. Bir iki sallandık. Durduk. Kat arasındayız. Kapı açılmıyor. Işık da söndü. Nuh'un asansörü durdu.

Karanlıkta soğukkanlı bir kadın sesi: "Yardım düğmesine basalım".

Karanlıkta soğukkanlı kadın sesini yanıtlayan olaycı erkek sesi: "Bu sizi mutlu edecekse basalım, ama elektrikler kesik".

Kapıyı yumruklayan paniğe kapılmış erkek sesi: "Kurtarın bizi, kurtarın bizi".

Olaya ve adrenalinlerine hakim, yardımsever kadın sesi: "Sakin ol Kadri, nasılsa birazdan çekerler bizi".

Benim iç sesim: "Saat beşi geçti. Burada, kocaman bir iş hanının kat arasında kalakalmış karanlık bir asansöründe, tanımadığım dört insan ve bir aynayla birlikteyim. Kim bunlar? Niye hepsi üniformalı? Şu telaşlı adamın adı Kadri. Sakin olanı da Kadir oluyor bu durumda. Kadınları ayıramadım daha. Hangisi Kader? Hangisi Keder?"

Karanlığa gözümüz alışmaya başladı. Şimdi onları seçebiliyorum artık. Onlar da beni. Kaç dakika geçti? Ne oldu o tuhaf telaşımıza?

"Gelirler gelirler" dedi tekrar adrenalinsiz kadın. Yakasına baktım hemen. Keder. Keder Hanım.

"İyi ya" dedim, "birileri gelip bizi buradan alana kadar, biraz laflıyalım bari Benim adım K."

Kapıyı yumruklayan, paniğe kapılmış adam, yani Kadri, "Kafka'nın K'sı mı?"

aynen

diye sordu, şaşkınlık ve saygı duyan bir sesle. Kapıyı yumruklamayı bırakmıştı.

"Hayır" dedim. "Kötümserin K'sı".

"Sizin iç konuşmalarınızı okumuştum bir dergide" dedi. "Biliyor musunuz ben eskiden psikiyatristtim".

Karanlıkta yüz hatlarını görmeye çalıştım. Kırk yaşlarında görünüyordu. Uzun saçlarını geriye doğru taramıştı. Kalın siyah çerçeveli gözlükleri ve yanağında bir yara izi vardı. Yüzündeki gerginlik konuştukça azalıyordu. "Artık hekimlik yapmıyorum. Bu iş hanında, bu arkadaşlarla birlikte getir götür işlerine bakıyorum. Bir çeşit postalık yani".

"Evet efendim, biz böyle özgün bir işte çalışıyoruz işte" diyerek söze girdi diğer adam, yani sakin adam, yani Kadir. O da kırkında var yoktu. İri yapılıydı. Kısa kesilmiş kızıl saçları, alnının ortasında yerini derin kırışıklıklara bırakıyordu. Sürekli gülümsüyor gibiydi. "Ben" dedi, "marangozdum daha önce. Psikiyatrist arkadaşla birlikte karar verdik bu işe başlamaya". Sözünü kestim (heyecanlanmıştım), ötekilere dönerek, "Peki ya sizler, sizler de tanıtsanıza kendinizi".

"Benim adım Keder. Tam yirmibeş yıl hizmet verdim genelevde. Orospuydum yani. Bildiğin orospu. Aşk satan, para alan". Karanlıkta iyice belirsizleşen, kısık ve yorgun gözleri vardı. Güzeldi aslında. Uzun siyah kahkülleri alnını örtüyordu. "İşte bu da Kader" dedi. Kader Hanım elimi sıktı, "Memnun oldum" dedi. Elleri sıcacıktı. Yanıyordu ya da yakıyordu. Bakışları da... "Kader ya da Keder, ne farkeder? Ben oyuncuydum. Tiyatro oyuncusu. Artık yaratmak için bir kaygı duymuyorum. Sadece getiriyorum ve götürüyorum. Küçük kısa komutlar veriyorlar bize. 3850 no'lu dosyayı getir Keder. 12957 no'lu dosyayı 20. kata götür Kader".

Kadri: İnsan olmak nasıl bir şeydi? Hatırlayan var mı?

Kadir: Bunları daha önce konuşmuştuk. K.' ya gösteri mi yapacağız burda! Evet dedik işte, evet... evet... evet... (sesi öfkeden titriyordu). Beceremedik hayır demeyi.

Keder: .....

Ayna: "Bir buluşma yeridir şimdi hüzünlerimiz
Biz o renksiz, o yalnız, o sürgün meduzalar
Aşar söylediklerimizi çekip gideriz
Ülkemiz, toprağımız, herşeyimiz
Kıyısında camların bozbulanık rakılar" -E.Cansever

"Özür dilerim" dedim. "Sizi sıkıntıya soktum. Ortalığı karıştırdım. İsterseniz hiç konuşmayalım".

Kadri: Lütfen K...Bey! Ne kadar alıngansınız! Sizinle sohbet etmek çok keyifli olacak. Bakmayın siz onlara. Ne diyorduk? İnsan olmak... Evet. Bireysel ve toplumsal nice bedeller ödemiştik bunun için.

Kader: "Kimimiz öldük, kimimiz nutuk söyledik". Hah hah hah...

düşündü.

Kadri: Sözümü kesmeyiniz Kader Hanım. Sonuçta aynı kaba işiyoruz işte. Siz de, ben de, ötekiler de... İnsan olmak! Bu soğuk, hoyrat ve kaba dünyada! Irzına geçilmemiş ne kalmıştı ki? Hırsla tükettiğimiz umutlarımız... ilgisiz, saygısız, sorumsuz...

Kader: Maşallah pek açıldınız Kadri Bey. Eski günlerinizi hatırladınız. (Bana döndü.) Bataklıkta açan güldü Kadri. Bokların, dışkıların arasından boy veren bir papatya gibiydi. Nerde boynu bükük bir "dertli" görse, orda bitiyordu. Ne oldu? Hiç! Aynı dosyaları aynı raflara aynı sessizlikle yerleştiriyoruz şimdi. Birlikte.

Kadir: Düzenin psikiyatristi! Ayağı kayanlara koltuk değneği yapan. Rötuşlayıp, yontup düzene uyduran... Bataklıkta yaşamanın inceliklerini öğreten...

Kadri: Asıl sen düzenin marangozuydun, beceriksiz herif. Hayatın boyunca anlamsız masalar, sandalyeler, yemek odası takımları yaptın. Hiç düşünmeden ben ne halt ediyorum diye. Bir kere de misafir odası için klozet yapsaydın ya! Meşe! Yok yok maun!

Keder: Arkadaşlar, lütfen birbirinizi yemeyin. Yeterince yemiş ve yedirmiştik zaten. Doymak bilmez bir hırsla. Hiç değilse dürüst bir şekilde "kabullenişimiz"in keyfini çıkaralım şurda. Orospuyduk işte hepimiz de.

Kadri: Misafir odasına maun klozet yapsaymışım! Ne değişecekti?

Kader: Hiç. Hiçbir şey. Bizim sahnede yapmaya çalıştığımız şey, biraz böyle bir şeydi. Ama hiçbir işe yaramadı. Ya da hiçbir şey yaratmadı. Perdenin önünü ve arkasını karıştırdık hep.

Ayna: "Ampirik olarak çoğu kişi, çeşitli değer sistemleri arasında gider-gelir ve dolayısıyla şu ya da bu yönde tam bir gelişme göstermezler. Bunların ne büyük erdemleri ne de büyük kusurları vardır. Onlar İbsen'in Peer Gynt'te çok güzel dile getirdiği gibi, üzerindeki kabartması yıpranmış bir metal paraya benzerler; bu kişinin özü yoktur, kimliği yoktur, ama bu yokluğu keşfetmekten korkar." -E.Fromm

Kadri: K. Bey, isterseniz size de burada bir iş bulabiriz. Dosya sayısı her geçen gün artıyormuş. Kaç numara gömlek giyiyorsunuz?

Yüzüne baktım. Çok ciddi görünüyordu. "Kaç numara gömlek giyiyorum?". "Kadri Bey" dedim. "Biz şimdi nerdeyiz?". Kadri tam bir şeyler söyleyecekken, yine o tuhaf gürültüyle sallandık. Işıklar yandı. Tırmanmaya başladık. Kadir bağırdı: "Gidiyoruz, gidiyoruz... 21. kat yolcusu kalmasın!"

A.Haldun SOYGÜR

aktarıyoruz

SÜRGÜN

Yeter derken gecenin içinde, her şey görüldü derken görüntünün içinde, benzeyen ve yanıltan kendini diğerini yanıltırken, sahtenin ayrımına varmak sürekli farkındalığın hiçliğinde süren, gecenin karanlığın ortasında bir yanın verdiği rahatlık ve rahatlıktan duyulan sıkıntı ile günden uzaklaşma, düşünce ile duygu arasında kopukluğun korkusu, son korku, sonu olmayan sözün gücüyle sonlandırılan korku, bitimsiz bitmeyen, bitirilen ve düşüncenin sahte olduğu sezilen egemenliği...

Rüzgar esiyor yine ama biliyorum ki alçak basınç etkisi nedeniyle böyle oluyor, böyle deniyor. Öte yanda insanlar, tabii ki sokaktaki insan, mikrofonlarla dertleşiyor, kameralara derdini söylüyor, çok ses çıkıyor, beklenen özlenen çokseslilik yakalanıyor, kameralar birbirini kovalıyor, herkes "sağduyuya" davetli artık, sağduyu 24 saat açık, pazar dahil, sağduyu kazanacak, kazanıyor ve mutlaka dünya değişiyor, işkencede ölemeyenler, cehennemi görenler reklamların arasında çerez oluyor, tadına ve seyrine doyum olmuyor, bir kez daha seyrediyorum, seyir halindeyim. Her an biraz daha artan suçluluk ya da pişmanlıkla, ayıramıyorum. Tedavisi ve telafisi mümkün olmuyor.

Gecenin benim olması, benim kendimi geceye bırakmam, dinginliğe, sessizliğe, günün pişmanlığıyla, geçici, geçiciliği bilinen bir zafer sarhoşluğu, zafer hüznü, gecenin günle olanaksız uzlaşmasının verdiği boğuntuyla yaşanan ve başka bir gece ile sürecek olan daha uzak, daha yabancı olarak. Ama...

Uyku kaçış görevini reddediyor, seyirin bir bedeli var, gece ödeniyor. Gün ışığında yaşananlar ürküyor geceden, gece bozuyor oyunu. Seyir halinde rahatsız edilmemem gerektiğini, bunun yasak olduğunu bilmiyor, kurala uymuyor gece. Oyuna katma, dahil etme gibi çok geçerli stratejiler başarısız kalıyor. Yeniden ve bir kez daha tek başınayım gökyüzü ile baş başa...

Anlaşılacağı üzere durum son derece rahatsız edici, endişe verici, önlem gerekiyor ne demek tek başına, gökyüzü ile birlikte, yok böyle şeyler, teknolojiden yardım istenmiyor tabii ki, zaten o bunun için var. Geceleri ampuller güneş ışığı saçıyor, Edison ve onun ampulü bu kadarını tahmin edebilir miydi, penceresiz odalar gerekiyor ya da çatısız evler, göz her şeyi ve hiçbir şeyi görüyor artık, uydular uçuşuyorlar, böyle deniyor, daha çok görüntü, daha çok ses, daha çok haber ve bilgi için, bilgi çağının gereği hem bilgi hem iletişim çağı gereği ikisinin üst üsteliği gereği, çağdaşlığın ve aklın gereği olarak, geceleri daha bir şevkle görüntü saçıyor kutucuklar, yaşanılan kutularda kutucuklar gerekli oluyor, bilgi için, iletişim için (kimin iletişimi, neyin bilgisi) teknoloji gelişiyor, dünya değişiyor.

Gökyüzü ve kendimle olan bağım askıya alındı ikinci bir emre kadar, kutucuğu açmıyor, çok katlı beton kutumdan dışarısını seyrediyorum. Sarhoşlar, gecenin gelenekçileri, ne zaman ve kaça kadar içebileceklerini biliyorlar, bilinçli bilinci içiyorlar, sarhoşluk değişiyor.

Gece güne direniyor, gece anımsatıyor, gece unutturmuyor. Gökyüzü seyir sürgüne yollandı, sürgünden dönüşünü bekleyemem, sürgüne yolluyorum kendimi çok yakında. İzin vermeyecek biliyorum. İlk kez izin almayacağım belki de, ilk kez ona karşı koyarak, istiyorum diyebileceğim, diyebilecek miyim, bunu daha önce hiç yapmadım ki, korkuyorum. Gece güçleniyor gündüz eksiliyor içim, umutluyum. Gün ışığında geceyi yaşatabilirsem, bakabilirsem gökyüzüne diyorum, görebilir, ötekini, hissedebilirsem ve içimi kuraklığa çöle itelemez direnebilirsem yani yaşayabilirsem gündüzde geceyi...

YURDAER ALTINÖZ

BEN GAMBİTİ

"Günler kısaldı, Kanlıca'nın ihtiyarları
Bir bir hatırlamakta geçen sonbaharları"

Kanlıca'nın ihtiyarlarına ve geçen sonbaharları hatırlama şansı kalmayan babama...

Bir cümle kurmak için yola çıktığımızı düşünün. Tek tek, benzer, benzemez cümleler. Etrafta karman çorman harfler, kelimeler, peşlerinde de biz. Bir ya da birçok cümle, belki paragraf, belki de kimimizin roman yazmaya varan gayretleriyle düzenli, dağınık, amaçlı, amaçsız, telaşlı ve sakin bir kalabalığın aktörleriyiz. Birtakım malzeme, üzerimizde hak ve sorumluluk sahibi olduğunu iddia eden okul, aile, okul aile birliği, mülki ve askeri erkan gibileri tarafından tedarik ediliyor. Bize sorulmadan tabii ki. Biz de bir şey soracak durumda pek olmuyoruz, çünkü henüz soru cümleleri kuramıyoruz. Bir nevi donanıyoruz. Donanma oluyoruz. Sonra dolanıyoruz biraz, etrafta ne var ne yok, bir durum var mı, bi durum mu var gibisinden.

- "Ne var ne yok?"

- "Valla n'olsun be! Bi şey olduğu yok. İşten eve, evden işe. Dolanıyoruz işte." Diyoruz. Bi durum varsa, bakıyoruz. Nasıl bi durum? Üzerinde fikir teatisinde bulunulabilir mi, ufak çaplı bir tartışma irikıyım miktarda alkole meze olabilir mi, açık oturum ya da panelvari bir kıvamı var mı, sakat bi durum mu, yaş mı, kuru mu, kıllı mı, kılsız mı?..

- Ne o? Kıllandınız mı?

- "Bi durum mu var hocam? Hayır yani, kodum muydu oturturum." Kısa ve öz cümlesini muhtelif biçimlerde ve ezcümle kurabiliyoruz. Yok mutabıksak, o zaman adrenalin tasarrufu yoluna gidiyor, aynı konuda artık, neyse o; futbol mu, güncel politikanın ya da gündelik yumurtanın kokuşmuşluğu mu, "derin" birtakım başka mevzular mı, aşk mı; konu bol, size kalmış- daha mutedil oluyoruz.

- "Anlıyorum da, şimdi şöyle bi şey..."

- "Haklısın abi..."

- " Hadi yaa! Deme be...

- "Fakat diyoruz. Cümlelerimizi kuruyor, çatıyor, kendimizi ve birbirimizi sınıyoruz. Tüm kurallarını ve sonunu bildiğimiz bir oyuna giriyor, "vakit öldürmek" uğruna hayatlarımızı isteyerek ya da istemeden, ama kesinlikle bilerek ortaya sürüp kaybediyoruz. Kaybediyoruz, çünkü bir kazanan yok bu oyunda. "Gökte ay var" olduğunu hep unutuyoruz. Kazanmış gibi yaparak birbirimize kazandıklarımızı gösteriyoruz. Bir- den, belki de ilk elde, oyunun asıl kazananı ortaya çıkıp bütün cümlelerin sonunu noktalıyor. Hatta bazı cümleler tek bir noktadan, ünlemden, soru işaretinden oluşuyor. Tam alıp başımızı bu diyardan gidecekken, tam yeni bir buzdolabı alacakken, tam onunla bir aşka başlayacakken, abartmaya gerek yok, tuvalette bile noktaya yakalanıyor, hiç ama hiç kaçamıyoruz. Bunun farkına vardığımızda aceleci ya da mütevekkil tavırlar alabiliyoruz. Aceleyle, hızlı okuma yöntemiyle ha- yatımızı okumaya çalışıyor, sağa sola saldırıyoruz. Bütün çabamız bir amaç uğruna gidiyor. O sihirli şeyi bulup bütün sırları çözmek, çözülmüş sırlarla dolu, mutlu bir hayata başlamak amacındayız. Ne zaman? İşte o sihirli şeyi bulduğumuzda. Nedir o sihirli şey? Sahip olana dek, sahibi olmak istediğimiz bir şey olabilir mi? Ama ulaştığımız anda sihri gidiyor. "Yok, bu da değilmiş. O zaman şu uzaktan görünen tepenin ardındakidir. Hele yakından bakayım şuna bir." Üşenmiyor, gidip bakıyoruz. Bulan var mı? Var belki, ama onun sahibi olan yok. Bunun için sihirli zaten. Onu ararken bir sürü başka şeyi yollarda

yitiriyoruz, ya da görmeden geçip gidiyor, görüp üstüne basıyoruz. Kimi zaman, örneğin aşk yağmur olup gökten yağıyor, biz şemsiyemizi açıyoruz. Ya da "zarif ihanetler"le karıştırıp, çamurlaştırıp, üstünden aşıp gidiyoruz. Çinko kaplarda biriktirip saklamaya çalışıyoruz onu. Hakaret ediyoruz ona. Helak oluyoruz. Asla farkında bile olmuyoruz. Hepimiz de çok, ama çok iyiyiz. Erdemli, akıllı, espriliyiz. Kötülükler yapıyoruz. Ama istemeden olduğunu söylüyor, bunu saymıyoruz. Bilerek yaptığımız bütün olumsuz işlerin de kesinlikle mantıklı açıklamaları oluyor. "Hak etmiştir bunu o", "öyle olması gerekiyordur, onun için öyle olmuştur".

Kişilik bir zırhtır. Kuşanılır ve sokağa çıkılır. "Ben" kavramının dokunulabilen soğuk yüzüdür. Olmaması yadırganır. İnsani aklın tezahürüdür. Hayvanın "doğası" vardır. İnsan o doğaya artık yabancıdır. Doğanın kuralları hayvani bulunmuş ve "insani" kurallarla ikame edilmiştir.

"İnsan için sağlıklı olma çabası boştur. Sağlık ancak bir tek gelişme, kendi bedeninin gelişmesini bilen hayvanındır. Kırlangıç göç etmezse yaşayamayacağını anladığı zaman kanatlarını oynatan kasları güçlendirmiş, o kaslar bedeninin en önemli parçası olmuştur. Köstebek toprağın derinliklerine dalmış, tüm bedeni yeraltı yaşamına uyarlanmıştır. At büyümüş, ayakları değişmiştir. Kimi hayvanların evrimini biz bilmeyiz ama onlar da birtakım değişiklikler geçirmişlerdir ve bu sağlıklarına hiçbir zarar vermemiştir. Gelgelelim gözlük takmış insanoğlu, kendi bedeninin dışında aygıt yapıp yakıştırır; icadı yapanlar sağlıklı ve soylu bile olsalar, kullananlar o niteliklerden hemen her zaman yoksundurlar. Aygıtlar satın alınır, satılır, çalınır, insan ise gün geçtikçe kurnazlaşır, gün geçtikçe zayıflar. Hatta kurnazlığının zayıflığıyla orantılı olarak arttığı anlaşılıyor. Yaptığı ilk aygıtlar kolunun uzantısı gibiydiler, ancak kolunun kuvvetiyle etkili olabiliyorlardı, ama artık aygıtın gücü ile yöneten kolun gücü arasında hiçbir denge kalmadı. Tüm yeryüzünde yaratıcı olan yasayı yürürlükten kaldırarak hastalığı yaratan da aygıtlar. Daha güçlü olanın kazanması yasası silinip gitti, biz de türlerin sağlıklı ayıklanmasından yoksun kaldık. Psikanaliz ne yapsın bize? En çok sayıda aygıtı elinde bulunduran dünyanın efendisi olacak; krallığı da hastalarla, hastalıklarla dolup taşacak." (Italo Svevo, Zeno'nun Bilinci)

Kırlangıcın kanatları var, köstebek toprağın derinliklerinde, at büyümüştür. Yaşamak için doğaya uyum sağlamışlar, sağlayamayan ölmüştür. İnsansa doğaya uyum sağlayamadığı için, eh, genç yaşta ölmek de işine gelmediğinden olsa gerek, çareyi öldürmekte bulmuştur. Doğayı, birbirini... Şiddet içimizde bir yerlerde, belki de erdemin yanı başındadır. Bizim olan bir şeyi kullanmadan duramayız. İşin dehşet verici tarafı, bunun akılcı, ikiyüzlü kullanımıdır. Şiddete maruz kalmak da bu çağda iyi iş yapan bir yatırım "enstrümanı" haline dönmüş, acı da bir mal gibi pazarlanabilme olanağına kavuşmuştur. Acıya bir değer atfeden ile onu yalnızca yaşayan arasındaki ayrımın kalkması karşısında marjinallik terimi bütün kavrayıcılığı, kapsayıcılığı ve sevecenliğiyle hepimizi kucaklamaya bu denli hazırken, nereye kaçabileceğimizi düşünüyoruz? Bu modern, şehirli, çağdaş hayatın içinde hala bir şeyleri "kaybetmekten" yakınıyorsak, bu bir şeyleri kazanmak gibi bir kaygımız olduğu anlamına gelmez mi? Ne kazanmayı umuyoruz? Elimizin tersiyle ittiğimiz şeylerin gelip bizi bulmasını bekliyor, seçilmiş biri olup çilekeş bir hayat sürmemizin gerekli takdiri görmediğini düşünüyoruz. Takdirname umuyor, sınıfta kalıp üzülüyoruz. Kaybederken kazanmak istiyoruz. Ne kadar aksini söylesek de, farklı ve seçilmiş olduğumuzu" biliyoruz". Çünkü biz zarif, beyaz, kırılgan ellerimizde "yenilginin kılıcı"nı taşıyoruz. Zarif, beyaz, kırılgan ellerimizle bu ağır kılıcı kaldırıyor ve indiriyoruz. Bize hiç yakışmıyor. Bütün bunları bilerek yapıyoruz. Elimizde değil. Hepimiz her şeyi biliyoruz. Filmdeki erkek, kadına şunu anlatıyor: "Akrep suyun karşısına geçmek için kurbağadan yardım istemiş. Kurbağa 'Olmaz' demiş, 'sonra beni sokarsın'. 'Hayır' demiş akrep, 'söz veriyorum, sokmam'. Kurbağa kabul etmiş, akrebi sırtına almış. Suyun ortasında akrep iğnesini kurbağanın etine batırmış. 'Aah' diye bağırmış kurbağa, 'hani sokmayacaktın?' 'Ne yapayım' demiş akrep, 'benim doğam bu'."

Bizim de doğamız bu mu?

Eğer buysa, bu bir "ölüdoğa" değil mi?

ALPER ZORLU

YÜZ ADIM'DA İZMARİTLER

Yüz adım attım. İzmarit saydım.

Sonucu da açıklayayım bari. Yüz otuzyedi. Hepsi de filtreli.

İzmaritlerin sigaralara göre dağılımı: 32 kısa Samsun, on dokuz uzun Samsun, 25 kısa Maltepe, on iki Yeni Harman, 11 Bafra, sekiz Marlboro, 8 İkibin, iki Parliament, 4 kısa Camel, iki Barclay, 1 Salem, bir Winston, 1 More. On bir tanesini tam teşhis edemedim. İncelemelerim sürüyor. Her an yeni bir gelişme olabilir. Sonuçlar kesinleştikçe size bildireceğim. Hiç merak etmeyin.

Fosburry tarzı çömelme yöntemini kullandım, sayımda. Ayaklar dizlerden kıvrılır, baş öne eğik, kıç yere yakındır, bu yöntemde. Adımlar, çömelmiş durumda atılır, yirmi üç adımda bir yere oturularak ayaklardaki uyuşukluğun önüne geçilir. Dünya çapında çok etkin bir yöntemdir, Fosburry.

İzmarit sayımım bir tek olay dışında bütün adımlarda genelde sakin geçti. Sanırım, yetmiş dokuzuncu adımımdı. Parke taşların arasındaki genişçe bir çukurda, bir miktar izmaritin toplu olarak bulunmakta olduğunu gördüm. İzmarit topluluğu kısa, uzun Samsun ve Maltepe sigaralarından oluşmaktaydı. Hepsini teker teker not defterime kaydedip torbama doldurmaya başladım. Yedi izmarit saymıştım o ana kadar. Tam o sırada görme alanıma Mekap marka bir çift ayakkabı, çamurlanıp kurumuş ayakkabı bağları, kenarları sökülmüş pantolon paçaları girdi, birdenbire. Tedirgin oldum biraz. Yoksa sayım güvenliğini tehdit edecek bir olayla mı karşı karşıyaydım? "Hadi hayırlısı" diyerek devam ettim. Sekizinci izmariti görmüştüm, fakat elime alıp inceleyemiyordum. Ellerim müsaitti, ama izmarit değildi. Mekap ayakkabılardan biri, izmaritin üzerindeydi çünkü. Güzelim izmaritin bir yarısı Mekap'ın kenarından bana gözüküyordu, öteki yarısı ise bana gözükmüyordu. Söz konusu ayakkabının tam altında, henüz hiç göremediğim birkaç talihsiz izmarit daha bulunabilirdi. Sayımın sağlıklı bir netice vermesi açısından ayakkabıyı yerinden oynatmam zorunluydu. Ayakkabıyı elimle tutup kenara çekmeyi denedim. Ağırdı. Kımıldamadı bile. Baktım olmuyor. "Hafif kaldırayım da altındaki ezilmiş izmaritleri kurtarayım bari" dedim. Ayakkabıyı yeniden tuttum. Hafifçe sağa sola doğru hareket ettirerek yerinden oynatmaya yeltendim. Ayakkabı ile birlikte bağ ve paça da oynuyordu. Birlikteymişler. Kenarda yarı yarıya ezilmiş izmarit, ortaya çıktı oynatmaya devam edince. İkibin. Tam o anda saçlarıma ele benzeyen bir şeyin yapıştığını hissetim. "Lan oğlum, kafayı mı yedin lan sen" diye bir ses geldi, yukardan. Ardından da yüzümde Mekap marka bir tekme patladı. Zaten çömelmişim, hazır tekmeyi de yemişken hele şöyle bir uzanayım da, ayağımdaki uyuşukluk geçsin dedim herhalde. Ama demekle olmuyor. Yapacaksın. Yaptım. Uzandım. "Ulan Fosburry senin ta..." diye söylenmeye başlamıştım ki, aa! Bir baktım, az önce görüş alanımdan uzaklaşsınlar diye onca ter döktüğüm ayakkabı, bağ ve paça ortadan kaybolmasınlar mı? "Demek bedeli buymuş. Bilseydim daha önce yerdim" dedim. Az önceki cümleyi tekme için kurdum. Güzel oldu.

"Her işte bir hayır, bi yerde" adlı manzum eseri mırıldanarak sayımımı tamamlamaya koyuldum. Sekizinci. Yarı yarıya ezilerek adeta konik bir görünüm almış sarı puanlı, turuncu filtresi, altın rengi, çift paralel çizgileriyle sekizinci. Nefis bir kostümü vardı, gerçekten. Onu eski haline getirdim özenle. Tozlarını temizledim. Alıp kokladım. Tazeydi. Tipik bir İkibin kokusu geldi, burnuma. Muhtemelen yeni söndürülmüş. Mekap'lı pezevenk içmiş olmalı. (Biraz sinirliyim. Özür dilerim.) Garanti birisinden otlamıştır. (Çok sinirliyim, burnum ağrıyor.)

Mekap'ın bastığı yerde toprağa gömülmüş bir izmarit daha buldum. Bafra. Etti 9. Sanırım yetmiş dokuzuncu adımımdı. İşte bu olay dışında herhangi bir vukuat olmadı. Sayım süresince iki büyük izmarit topluluğuna rastladım. İlki az önce anlattığım do-

yanıtladı.

kuzluktu, birazdan anlatacağım ikincisiyse on dörtlük.

İlki dükkan sahipleri ya da tezgahtarların ya da her ikisi karışığın, muhabbet artıkları olabilirdi. Kaldırımın dükkanlara yakın bölümünde, taşlar arasındaki çukurdaydılar. Kısa mesafeden toprağa düştükleri, yüksekten atılmadıkları belliydi. Dükkan önüne çıkarılan taburelere, ya da vitrin kenarlarındaki taş yükseltilere oturan her ikisi karışıklar tarafından yaratılmış olabileceğini düşündüm, ilk grubun.

İkincisi ise cadde ile kaldırımın arasında, mazgalın hemen yanındaydı. On dörtlük. İlginçtir, hiçbiri mazgala düşmemişti. Hayır, bana ilginç geldi. Sizi bilemem tabii. Hepsi yabancı. Sekiz Marlboro, 2 Barclay, iki Parliament, 1 More, bir Salem.

Bir arabanın küllüğünden döküldüklerine dair en ufak kuşkum yok.

Genel dağılıma bakıldığında yerli sigaraların, yabancı sigaralara ezici bir üstünlüğü olduğu açıkça görülüyor Yüzadım'da.

Yabancı sigaralar hep birlikte kaldırımda değil de cadde kenarında, mazgalın yanında bulunduğuna göre olay şöyle gerçekleşmiş olmalı:

Yabancı bir arabanın sürücüsü trafik sıkışıklığına tutulmuş, aklına anlamlı bir şey getiremediğinden motor yağının durumuna bakmış önce, silecekler çalışıyor mu kontrol etmiş, konsolun tozunu almış, sonra da sigarasını söndürürken küllüğün dolu olduğunu farkederek kapıyı açıp çaktırmadan hepsini mazgala doğru boşaltmış, ama hiçbirini denk getirememiş. Beceriksiz herif. Sürücü kesinlikle erkek. Küllüğü havaya sola doğru kaldırıp hızla ters çevirseydi, en azından bir ikisi mazgal deliğine isabet ederdi. Herif gündüzün gözünde -gece buralarda trafik olmaz- mahallenin ortasına küllüğü boşaltmış, çevredekiler de çevreci olmadıkları için kızılca ya da başka bir renkçe kıyamet koparmamışlar. Ohh... Herşey yolunda. Sonra da basmış gaza, beyimiz rahat rahat. Eee tabii küllük de olmuş mu sana tertemiz?..

More ve Salem'i karısı ya da sevgilisi içiyor olmalı, herif Marlboro'cu belli.

More arabadan atılmış. Çünkü buralarda ağzında More'la gezen bir erkeğin 'ibne' diye adı çıkar. Bir kadının ise ağzında More ile böyle bir yüz adımda yürüyerek yol alması imkansız. Yol vermezler.

Evet, More'u adamın yanındaki kadın içiyor. İzmaritte derin diş izleri saptadım. Ve ruj izleri. Belki de o sırada gene (!) kavga ediyorlardı. Kadın, adama çok sinirlenmişti. Fakat ona yönlendiremediği saldırganlığı zavallı zenci izmarite yönlendirdi.

Çünkü adam zengin. Bu konuya biraz daha devam edersem 1. Eski bir Türk filmine 2. Freudien bir metne varırım. Çok sakıncalı. Kesiyorum.

Yabancı izmaritlerin toplu olarak Yüzadım'ın yabancısı biri tarafından atıldığı göz önüne alındığında, durum iyice netleşiyor. Fukara bir Yüzadım, burası. Yerli izmaritlerin büyük kısmında sigara kağıdına rastlanmıyor. Dibine kadar içilmişler. Fukara, dertli, gamlı, hazanlı bir erkek mahallesindeyim.

Maltepe"lerin beyaz filtreleri yarıya kadar ıslatılmış, toprakla karışınca iyice kirli bir renk almışlar. Yüzadım'da ağızlarda ifrazat fazla. Bağırsak parazitlerinden olabilir.

Kesin olmayan sayım sonuçlarına göre kısa Samsun'un en çok içilen sigara olması, dikkat çekici. Eskiden İkibin ya da Marlboro içiyorlardı, zamlardan sonra kısa Samsun'a çevirdiler, piyango vursa bir kısmı Marlboro'ya, çoğu da İkibin'e dönecekler, mesela. İki üç tanesi de filtresiz Gitanes'ı seçse keşke.

Yüzadım. Kısa Samsun dumanının tüttüğü, borusunun öttüğü bir mahalle.

Fukara, dertli, gamlı, hazanlı erkeklerin mahallesi.

137 izmaritin, beş tanesi yarıda söndürülmüş. Boynu bükük iz-

maritler. Tam beş tane. İsraf, tabii. Çarparak düşürülseler, yabancılar kendi kendilerine filtreye kadar yanar, yerlilerse anında sönerdi. Halbuki bu beşli grubun tamamında, sigara kağıtlarında darp izleri mevcut. Bastırılarak söndürülmüşler, alelacele. Neden? Evet, neden?

Kayıtlarıma bakıp olay anına döneceğim. Bekleyin.

Elli bir ile elli ikinci adım arası. İlk iki büyük gruba nispeten daha küçük bir grup, ama grup.

Duvar dibinde kümelenmişler. Duvar dibi, duvar, elli santim yükseklik, üst kısım, kapkara yuvarlak kömür izleri, kapı, eşik, mermerler, açık musluklar, paçaları sıvalı killi ayaklar, takunyalar, sırayla musluklardan akan suya dirseklere kadar girip çıkan kollar. Cami. Yüzadım'da bir cami.

Namaza gelen beş esnaf. Tamam, dini görüşünüz sizi ilgilendirir de, madem camiye gidiyorsunuz, niye zamanlamanız bozuk be beş kardeşim!

Eh be, beş kardeşim? Boynu bükük beş tane duvardibi izmariti yarattınız. Farkında mısınız? Duvarın üst kısmında aceleyle söndürülüp yerçekimine terk edilmişler. Yerçekimi de alıp onları duvar dibine bırakmış. Bir tanesi var ki hele, taş çatlasa dört nefes çekilmiş. Yerli izmarit. Alt kenarından alev almış. Ucundaki tahta parçası tutuşmamış, diğer taraftan dört nefes çekilip bastırılarak söndürülmüş. Yani, bu da iş mi?

Yerli izmarit. İçindeki tahta parçanı çıkardım. Ucundaki tütün azaldı. Kağıdını, sigara makasımla kestim. İyice bodurlaştın. Seni alıp, torbama koydum. Adımlarıma devam ettim.

Yüzadım'da kibrit çöpleri gördüm, kıvrılmış sigara paketleri, buruşturulmuş kağıt parçaları, teneke kutular, gazoz kapakları, teller, toplu iğneler, çiviler, zımba ve kusmuk artıkları, gazete sayfaları, kırık kornişler, tahta parçaları, sakızlar, kağıt mendiller.

On yedinci adımda kedi kovaladım. Peşime takılmıştı.

Altmış ikincide, üstü başı kir pas içinde, saçları yağlı, uzun sakallı bir adamla göz göze geldim. "Fosburry mi?" dedim. Gülümsedi. Dişlerini saydım. Üsttekiler dört taneydi, alttakiler üç. Elimdeki izmariti istedi. Kaydedip, uzattım. Aldı, gitti.

Yirmi yedide, kafama yukardan suya benzer bir şey damladı. Tükürükmüş.

Kırk dörtte bir cüzdan buldum. İçi boştu.

He

On sekizde bir ayran şişesi. Doluydu. İçmedim.

Beşte "Çekil lan dükkanın önünden" dediler.

On ikide "Herife bak, sakat mı ne?"

Yetmiş dokuzda "Kalk evladım oradan, üşüteceksin."

Doksan dörtte "Kısa Camel paketi bulursan getir. Sana benden on kaat."

Otuz beşte "Şıştt!.. Kalk lan ordan, vereyim sana bir Yeni Harman da zıkkımlan."

Yetmiş üçte " Bilader bi şey mi düşürdün? Ne aranıp duruyon?"

Muhtelif adımlarda yanımdan söylenilerek geçildi. "Deli mi ne?", "Deli mi ne?"

İki araba beni görünce ani fren yaptı. Adım 37, adım 96. İkisinden de küfür edildi. Okkalı mı okkalı.

Dokuzda bir çocuk sırtıma bindi. Hemen indi. Elli dokuzda aynı çocuk kıçımı tekmeledi. Hinoğlu hindi.

Doksanda yanımda üç lastikli araba. Seyyar kaset satar. Müslüm dinledim.

Yirmi ikide ezan. Yirmi üçte "Bandıra bandıra ye beni." Seksen sekizde hızla geçen bir arabadan "Metallica." Evet, sayım tek bir olay dışında genelde gene de sakin geçtti, ama sonuçlar hala kesinleşmedi.

Yüz adım attım. İzmarit saydım. Kısa Samsun birinci geldi.

FATİH ALTINÖZ

UFAK İLE TEFEK -2-

-Neden espri yapıyorsun? Yani, ne alemi var?

Biraz düşüneyim. Akıllıyız ya... Hah ha... Espri, vahşi doğanın ortasında insanoğlunun bir deşarjıdır. İnsanın birbirine düşmanlığını gideren bir suspansiyondur. Muhakemenin gücünü gösteriyor. Olaylar arasındaki çelişkileri göstererek dikkati oraya çekiyor.

- Kim görüyor bu çelişkileri?

Herkes görüyor, ama herkes farklı algılar. Bende diyalektik mantık var. Aldın Samanyolu galaksisinden getirdin.

- Kim getirdi? Ben mi?

Sen tabii. Haah ha... Valla bilmem. Gülebiliyorum. Bu güzel bir şey. Deli diye bir şey yok. Deli diye insanları küçümsemek marifet değil. Gülmeyen adamdan korkarım.

- Valla mı lan?

Valla korkarım. Benim aldığım terbiye, şöyle söyleyeyim, ömrümün on yılı tımarhanelerde geçti. Gülmeyen adam tehlikelidir. Ne yapacağı belli olmaz. Kötü insan yoktur. İnsanı kötü yapan toplumsal çevre ve koşullardır. Sen adamı aç bırakırsan terörist olur, ortalığı dağıtır. İnsanlar birbirini tanımalı. Kendi egolarını değil, başka egoları da düşünmeli. Biz sadece acımayı öğrenmişiz.

- Acımak nedir?

Acımak küçümsemektir. Ben kendi kendime acırım. Başkası bana acımasın.

- Hayata dair ne diyorsun?

Hayat bir savaştır.

- Nasıl savaş yani?

Egoyu doyurma savaşı.

- N'apıcaz peki?

Valla her savaşın sonu barıştır. Kim güçlüyse o yener. Barışı imzalar. İşi bitirir. Hah ha...

- Değişiklik yok o zaman...

Yok. En iyisi aydın olup içmek. Başta başörtüsü, altta mini etek. Doğu- Batı sentezi. Çekeceksin rakıyı.

- Başka var mı böyle çelişki?

Çok var ama aklıma gelmiyor. Akıl olsa tabii... Hah hah ha...

BENİ TAKDİMİMDİR

Geçip giden günlerden biri.

Arkasından bakakaldıklarımızdan. Bir bayan telefondan beni istiyor. Tanımıyorum. Ama o beni tanıyor. Adımı söylüyor.

"Beyefendi" diyor.

Anlıyorum.

O da beni tanımıyor. Hayat Recensi (Hyatt Regency) otelinden arıyormuş. Kulüplerine beni üye yapmak istiyor.

Aman Allahım! Ne imkanlar, ne imkanlar.

Yüzde elliye varan indirimler.

Havuza hem giriş hem çıkışta "küüüüüt" ucuzluklar. Kulübe üye olunca, Hayat ile Kanarya adalarında bile büyük fırsatlar var.

Giderim, giderim. Ne olacak, uçak parası, konut fonu. Gerisi hep indirim, indirim.

Telefondaki ses tatlı, baştan çıkarıcı. Lafını kesmeye kıyamıyorum. Diksiyon mükemmel.

Arada bir nefes alsa, samimi olduğuna bile inanacağım. Neyse ki karşı karşıya değiliz.

Düşünüyorum. Bu sesin sahibesi nasıldır acaba? Yüzünde bir gülümseme asılı olmalı. Üstünde şirketin verdiği kuponlarla alınmış bordo renkli kısa etek.

İyi, güzel, nezih.

Lükse tatlı çağrı. Sadece bilmem kaç dolara. Ama dikkat! Muhakkak üç gün içinde karar vermeliyim. Çünkü kampanya var.

Bu fırsatı kaçırmamalıyım.

Uyanmamalıyım.

Heyecanlıyım galiba. Biraz daralıyorum. Biraz da utangaç. Peki ama neden ben? Seçilmişim. Aranmışım. İkna edilmek isteniyorum. Ne mutluluk. Dergide görmüşler adımı. Bombardıman devam ediyor.

"Akşamları 333 çeşit ülke yemeklerini, lokantamızda sizin gibi seçkin müşterilerimiz ile birlikte yemek imkanınız var". Hem de yarı fiyatına.

"Yalnız" diyorum, "ben pek sizin öyle tarif ettiğiniz kadar değilim".

"Yok canım, estağfurullah" diyor. Biz sizi biliriz biliriz der gibi.

Rahatlıyorum. Artık konuşulanları takmıyorum.

Düşünüyorum.

Aslında kız haklı. Ben bir dergide en azından yazı yazdığımı sanıyorum. Demek ki sıradan biri değilim. Sıranın dışında biriyim. Kuyruğa kaynak yapıyorum. Öyle kasap, simitçi vesaire yazı yazamaz değil mi? Ben onlardan olamam.

Dışardayım.

Muhtemelen benim bir evim, bir arabam, bir ailem vardır.

İyi bir şirkette iyi bir yöneticiyimdir.

Filmlerden Oscar'lısını seyrederim. Kitaplardan best seller olanları okurum. Tenis derslerimi aksatmam.

Gavur

Arabamda "hafif müzik" dinlerim. Ama muhakkak klasik müziği de çok severim de, bu aralar dinleyememekteyimdir.

Bir kulübe üye olmuşumdur. Ailece görüşürüz. İyi giyiniriz. İyi konuşuruz.

Cumartesi akşamları Etiler'de bara giderim. O gün kravat takmam. Free takılırım. Dostlarla iki kadeh içeriz. Sigorta şirketleri varoluşumu garanti altına almıştır.

Siyasi görüşüm icabı, Avrupa'ya açılan takımları tutarım. Arabamın camında "Atam izindeyiz" mağrur durur.

Belki de eski bir solcu bile olabilirim. Ama şimdi yeni bir senteze varmışımdır da siz pek anlayamazsınız. Hem zaten benim kadar solcu da olamazsınız.

Bütün bu şartlar altında Hayat'ın verdiği bu imkanlardan faydalanmam benim çıkarlarım gereğidir.

Unuttum.

Ayrıca ben her şeye de karşıyımdır. Ve değişimden yanayım.

Belki.

Belki böyleyimdir. Olabilir.

. . .

Sevmedim.

Sistem dedikleri bu mu?

O zaman sistem karşıtı olayım.

Tercih hakkımı kullanıyorum.

Dönüyorum.

Kot giyiyorum. Mahalle berberimi terk ediyorum. Olamaz mı? Olur. Yeni çılgın berberler buluyorum. Artık çeşitli yazılar yazıyorum. Sağa sola gönderiyorum, yayımlansın diye. Matematik sınıfını bıraktım. Edebiyata başladım.

Toplum beni sıkıyor. Püff!

Herkesin beğendiğini beğenmiyor, kimsenin beğenmediğine bayılıyorum. Arkadaşlar herkesin beğendiğini beğenmiyorlarsa, o zaman ben beğeniyorum.

Muhalifim. Dışardayım.

Her gece alternatif barlara takılıyorum. Bizim çocuklar da her gece orada. Orada kafama göre müzikler çalıyor. Kafamı sallıyorum.

Kimseyi takmıyorum. Herkes bana "harbi"diyor.

Çalışmıyorum. Sanatsal devinimlerdeyim. Felsefeye düşüyorum. Kant'tan iki, Heidegger'den üç şarkı ezberimde. Panellere, söyleşilere takılıyorum. İki laf edip ortalığı karıştırıyorum. O zaman rahat ediyorum. Oralarda kızları da götürüyorum.

Sisteme direnişim at kuyruğu saçımda bayraklaşıyor. Konuşurken onsekiz kelimeyi tek cümlede kullanma başarısını gösteriyorum. Bildik kelimeler dilimin köşesine bile uğramıyor.

Ah! Bir de delirsem.

Hiçbir siyasi oluşuma katılmıyorum. Kafama göre değil hiçbiri. Olmuyor. Beceremiyorlar. Ben başkayım. Tartışırken karşımdakini kırıyorum. Dinleyenler şaşkın. Ama ben kimsenin gözünün yaşına bakamam.

Artık taşıyorum. Bu sistem beni tutamıyor.

Sistem karşıtı bir sistem kuruyorum.

Aykırı yaşıyorum.

Ölçüyü kaçırmıyorum.

Hatta tutturuyorum.

KÜLTEGİN ÖGEL

CASABLANCA

adı

Bir gece. Sisleri yırtarak karşıma çıkıyorsun. Bembeyazsın. Elbisen,şapkan,gülümsemen bembeyaz. Ben de fena sayılmam. Fındıklı parkındayız. Kabataş'a, vapur iskelesine doğru yürüyoruz. Karşı kıyıda Kız Kulesi'nin, içindeki öyküleri dışavurmayan evlerin ışıkları gece denizinde bir yırtmaç gibi. İskeledeyiz. Küçük bir yelkenli tekne yanaşıyor. Tekneye atlıyorum,ardından elimi uzatarak seni de çekiyorum. Ellerin. Sıcacıklar. Beyaz elbisen rüzgarlı. Gökte ay var. Dolunay. Açılıyoruz. Denizdeyiz. Büyüleyicisin. Kaptanımızın adı Ahad. Teknede bir de piyanist var. İri siyah elleriyle "As time goes by"ı çalıyor. Başka parça bilmediğinin, olağanüstü bir filmin tek parçalık piyanisti olduğunun, ekonomik nedenlerle bu yolculukta piyano çalmayı kabul ettiğinin farkındayız. Dans ediyoruz. Rüzgar, içimizden geçiyor. Kaptan Ahad, bizi izliyor keyifle. Büyükada açıklarında, teknemizin ters yönlü akıntıya gireceğini, dans ederken birbirimizin ayağına basabileceğimizi söylüyor. Ancak bu durumu ritm duygumuzdaki ya da bedensel uyumumuzdaki bir yetersizliğe bağlayarak boş yere kendimizi üzmememizi istiyor. Ona teşekkür ediyoruz. "Şu Kaptan Ahad ne kadar da ince ruhlu bir insan" diyoruz. Gerçekten de Büyükada açıklarında dans etmemiz güçleşiyor. Daha önceden bilgilendirildiğimiz için fazla üstünde durmuyoruz. Gökyüzü ile deniz arasında gözlerimizle birbirimize bağlanmış olarak dans ediyoruz. Piyanistimiz, votkasını yudumluyor. Marmara Denizi geride kalıyor. Çanakkale Boğazı'ndan bir

ıslık gibi geçiyoruz. Çılgın bir aşk ıslığı gibi. Deniz ürperiyor, birden. Ardından aynı anda bütün dünya haritalarında Ege Denizi'nin Kuzey Afrika'nın üzerine döküldüğü görülüyor. Bir çılgın aşkın ıslığının Ege Denizi'ni ürperterek Kuzey Afrika'da su taşkınlarına neden olduğu bildiriliyor, haber ajanslarının fakslarında. Ege Denizi'nin büyük aşklara çok duyarlı bir deniz olduğu biliniyor. Midilli açıklarındayız. Karaya oturduk. Yelkenlimizin altından masmavi sular çekilip Afrika'daki sıcak ülkelere gitmiş durumda. Kaptan Ahad piposunu tüttürüyor. Pek oralı gibi gözükmüyor. Piyanistimiz "As time goes by"ı çalmaya devam ediyor. Sıkıntılıyım. Bir şeyler yapmalıyım. Yolculuğumuz burada bitmemeli. Bütün dünya haritalarını teker teker ters çevirerek Ege'yi yeniden o güzelim maviliğine kavuşturmak geliyor aklıma. Çok zaman alacak. Çok zaman, çok emek harcamak korkutmaz beni, ama senden uzun süre uzak kalmayı göze alamıyorum. Başka bir şey yapmalıyım. Tekneden inip yürümeye başlasak?.. Olmaz. Çok yorucu olur. Yorulmanı hiç mi hiç istemiyorum. Yüzünde yorgunluğun izini görmeye dayanamam. Birdenbire bir şimşek çakıyor. Midilli adasına gitmeliyim. Oradan bulacağım midillilerle yolumuza midil midil devam edebiliriz. Fikrimi çok beğeniyorum. Yeni, özgün bir fikir. Sana belli etmiyorum. Şöyle diyorum: "Sevgilim, seni şu deniz kestanelerinin yanında biraz bekletsem, ne dersin? Ben hemen döneceğim." Gülümsüyorsun. Gülümsemeni nasıl anlatmalı? Gökyüzü gibi. Deniz kestanelerinin yanındaki gölgeliğe uzanıyorsun. Koşarak Midilli'ye gidiyorum. Orada midillici Niko'yu buluyorum. Niko, 60 yaşlarında. Ayvalık göçmeni. Türkçe'yi hala çok güzel konuşuyor. Anlatıyorum. Dinliyor. Ona, senin ne kadar büyüleyici bir kadın olduğunu anlatıyorum. Gözleri doluyor. Belli ki bu büyük aşk denizinde bizimki kadar olmasa da, yani nispeten daha küçük aşklarla geçmiş ömrü. "Seni çok iyi anlıyorum" diyor. Ayağındaki kırmızı yün çoraplar dikkatimi çekiyor. "Niko, bu yaz sıcağında nasıl...?" diye konuşmaya başladığımda sözümü kesiyor. "Sana anlaşılmaz gelen her şeyin ardında koskoca bir hikaye gizlidir evlat" diyor. Ona, senin de onu tanımaktan çok mutluluk duyacağını, dönüşte uğrayıp kırmızı yün çorapların hikayesini mutlaka dinlemek istediğimizi (burada senin adına konuştuğum için özür dilerim) söylüyorum. Casablanca'dan kuru incir yaprağı getirmemi istiyor. "Memnuniyetle" diyorum. Midillileri alıp yola koyuluyorum. Döndüğümde seni deniz kestanelerinin yanında Kaptan Ahad'la sohbet ederken buluyorum. Uzandığın yerden midillileri görerek çığlık atıyorsun, sevinçle. Sonra kollarını uzatıyorsun. Seni kucaklıyorum. Gözlerini kapatıyorsun. Öpüşüyoruz. Sana Niko'yu anlatıyorum. Kaptan Ahad, piyanistle bir şeyler konuşuyor bu sırada. Biz öpüşürken sessizce uzaklaşmış olmalı. Ahad'a ve piyaniste "Hangi midilliyi isterlerse seçebileceklerini, artık yola düşmemizin gerektiğini" söylüyorum. Piyanist elinde votkasıyla, boş gözlerle bana bakıyor. Ahad ise Ege Denizi'nin aşk ıslıklarıyla Kuzey Afrika'ya sıçrayıp geri dönen bir deniz olduğunu, çok geçmeden mavi sularımıza yeniden kavuşacağımızı, ancak sevgilim için koşarak ta Midilli'ye kadar gitmemin çok güzel bir davranış olduğunu belirtiyor. Şaşırmış olmakla birlikte aşk için, sevgilim için yaptığım jesti desteklemesi beni çok mutlu ediyor. Farklı, ince ruhlu bir insan gerçekten kaptanımız. "Niko'nun kırmızı yün çorapları hala ayağında mı?" diye soruyor. O da biliyor. Nereden bildiğini soruyorum. "Aşk denizlerinin hikayeleri, martılarla taşınır. Denizciler o hikayelerle soluk alır" diyor, yanıt olarak. Bu arada yelkenlimizin altına doğru usul usul mavi suların yayıldığını fark ediyoruz. Hafifçe yükseliyoruz. Deniz kestaneleri derinlerde kayboluyor. İri siyah elli piyanistimiz midillilerle sohbet halinde. Tuhaf bir adam. "As time goes by"ın sözlerinden başka tek kelime bilmiyor. Sürekli votka içiyor, ama sarhoş olduğunu görmedik. Yüzünde garip, metalik bir gülümseme var. Kocaman elleriyle piyanoyu tuşlara dokunarak değil de, elindeki tuşları her notada piyanodaki yerlerine yerleştirerek çalıyor sanki. Gerçekten çok tuhaf bir adam. Evet, Ege Denizi geri döndü. Bugünden itibaren, bütün dünya haritalarında Kuzey Afrika çölleri sarı-mavi olarak resmedilecek, belki. Zaman zaman sarı çöllerin üzerinde mavi su damlacıkları beliriverecek belki. Yıllar sonra Tunuslu köylüler denizden kilometrelerce içeride yosunlara, deniz yıldızları-

na, deniz atlarına rastlayacaklar ve Tanrı'ya bir kez daha inanacaklar belki.

Halbuki Tanrı değil, aşk bu.

Kaptan Ahad, Niko'yu biliyor. Aklım hala orada.

Soruyorum. Anlatıyor. Midillili Niko, yıllar önce gençlik zamanlarında balıkçılık yapmaktaymış. Yaşlı annesi ağ örerken, o da midillisiyle denize iner, sonra da açılırmış.

Poyraz alırmış, onu. Uzun süre geri dönmezmiş. Yalnızmış, Niko. Çıplak göğsünü soluğuyla titretecek bir kadını beklermiş.

Bir gün... Hikayelerde çarpıcı olaylar genellikle böyle başlar. Niko'nunki de böyle başlamış. Niko, yaşlı annesinin ördüğü ağları yanına alarak midillisiyle denize inmiş. Ayağında annesinin ördüğü kırmızı yün çorapları varmış.

Denize açılmış. Gene yalnızmış. Günlerce denizde kalmış. Dönmeden önceki gece sarma cigarasını yakarak hayallerle dalmış, oturuyormuş. Deniz sakinmiş. Deniz, dolunayı ve bütün yıldızları siluetlerine en ufak bir gölge düşürmeden özenle koynunda saklayan şefkatli bir ana gibiymiş, o gece. Birden ..... ("Bir gün"le başlayan hikayelerin gerilimleri "birden"li katharsislerle sonlanır.) sular dalgalanmış. Beyaz bir yunusun sırtında güzeller güzeli bir denizkızı belirmiş. Kız öylesine güzelmiş ki, deniz dolunayı ve yıldızları bırakıp onu almış koynuna.

Niko çok şaşırmış, elindeki sarma cigarayı denize düşürmüş. Denizkızı ona gülümsemiş, gülümsemiş. Gözleri birer ok gibi delip geçmiş Niko'nun yalnız yüreğini. Ardından beyaz yunusun sırtında yeniden denizin derinliklerine karışıp gözden kaybolmuş güzel denizkızı.

Niko, öylece kalakalmış uzun süre.

Sonra Midilli'ye dönmüş. O günden sonra kendisini hiç yalnız hissetmemiş, Niko. Ve annesinin ördüğü kırmızı yün çorapları bir daha da hiç ayağından çıkarmamış. Niko'nun hikayesi Ege'de yaşayan bütün denizcilerin yüreğine konmuş.

Ege'nin bütün balıkçı köylerindeki yaşlı anneler harıl harıl kırmızı yün çoraplar örmeye başlamışlar oğullarına, o günden sonra.

Bütün yalnız denizciler sarma cigara sarıp kırmızı yün çorap giyerek, beyaz bir yunusun sırtında kendilerine gülümseyecek denizkızlarını beklemeye başlamışlar, o günden sonra. Kaptan Ahad'a, kırmızı yün çorapları olup olmadığını soruyorum. "Annem, ben çok küçükken ölmüş" diyor. Kaçamak bir yanıt olduğu, çok açık. Sakladığı bir şeyler var, anlıyorum. Üzerine gitmiyorum. Seni izliyorum. Niko'nun hikayesini dinlerken yüzünün aldığı görünümleri... Şaşıran, endişelenen, sevgiyle gülümseyen, üzülen güzel yüzünü izliyorum.

Kulağına eğilip "Seni çok ama çok sevdiğimi, kendimi Niko'dan çok daha şanslı hissettiğimi, çünkü beyaz yunusun denizkızını benden ayırmadığını, bundan daha mutluluk verici, yaşamaya değer başka bir şey olmadığını" fısıldıyorum. Sonra sesimi yükselterek "Seni bu kadar seviyorum" diyorum, işaret parmağımla masmavi gökyüzünü ve onun hemen kenarındaki kıpkızıl güneşi göstererek. Parmağıma bir martı konuyor. Onu sana veriyorum. Küçük bir adanın sığ sahiline demir atıyoruz. Kaptan Ahad ve piyanist ortalarda yoklar. Midilliler sürekli kendileriyle konuşan piyanistten mecburen öğrendikleri "As time goes by"ı söylüyorlar, ıslıkla.

Denize giriyoruz. Yunus taklidi yapıyorum. Seni sırtıma alıyorum. Dönünce ilk iş olarak anneme kırmızı yün çorap ördüreceğimi söylüyorum. "Niko" diyorum. "Niko; sen, bensin." Niko; ben, senim. Midilli'deyim. İmroz'dayım. Kaş'tayım. Küçük balıkçı köylerinin kahvelerindeyim, mendireklerindeyim. Niko, sarma cigara sarıyorum. Niko, annem çoraplarımı kimseye vermememi istedi. Onlar benim uğurummuş. "Niko" diyorum. "Niko, yalnız değilsin. Değilsin" diye bağırıyorum.

Öpüşüyoruz. Dudaklarında tuz tadı. Gözlerin kapalı. "Niko" diyorum. "Niko, bir sevgilim var. Dünya güzeli. Niko, duy beni."

Kaptan Ahad tekneden bizi izliyor. Seni sırtımda dünyanın bütün denizlerine taşıyabilirim. Kaptan, artık yola çıkma vaktimizin geldiğini söylüyor. Tekneye doğru yüzüyoruz. Tekneye çıkıyoruz.

Türkiye kıyılarından hızla ufka doğru yol almaya başlıyo-

ruz.

Biraz uyuduk. Dinlendik. Beyaz şarap içtik, balık yedik. Şimdi dans ediyoruz. Müzik malum. "As time goes by." Malta açıklarındayız.

Korsan adası derler, Malta'ya.

Korsanlık hırsızlıktan farklıdır. Gizlilik taşımaz. Alenidir. Hasmının üstüne cesaretle gideceksin. Göğüs göğüse çarpışacaksın. Ondan güçlü olup, onu yeneceksin. Üstelik belki tek elin olmayacak. Belki de tek gözün... Ve tek şahidin güneş olacak.

Malta, korsan adasıdır. Öyle derler.

Maltalı kadınlar her akşam ufka bakarak yavaşça denizin içine süzülen güneşten çıkıp gelecek olan sevgililerini beklerler. Akdeniz'i haraca kesen bu zorba adamların da bekleyenleri vardır kısacası.

Beklemek, dünyaya aittir. Tedirginim, sana belli etmemeye çalışıyorum. Koskoca bir kalyon kurukafalı bayrağıyla çıkabilir "birden" karşımıza.

Kaptan Ahad son derece rahat görünüyor. Bir bildiği var, gene. Yolculuğun başından beri beni sürekli şaşırtıyor bu adam. Uykunun geldiğini söylüyorsun. Seni kucaklayarak kamaramıza götürüp Kaptan Ahad'ın yanına dönüyorum. "Malta açıklarındayız, değil mi?" diye soruyorum.

"Evet" diye yanıtlıyor.

"Korsanlar" diyorum.

"Tasalanma" diyor.

"Korsanlar yükü sadece aşk olan, aşk taşıyan teknelere saldırmazlar" diye ekliyor.

"Nasıl bilebilirler ki?" diye soruyorum.

Gülümsüyor. Onu artık daha iyi tanıyorum. Gülümsediğinde, soruyu tekrarlamamamın gerektiğini öğrenmiş durumdayım. Bu tavrı çok rahatlatıcı aslında. Güven telkin ediyor. Konuyu kapatıyorum.

Bana Sicilya'da, Palermo'da yaşadığı yıllarda tanıdığı bir arkadaşından bahsediyor, kız arkadaşından. O zamanlar Ahad denize bırakmamış henüz kendini. Pipo da içmezmiş. Balonu varmış. Bildiğimiz balon. Turistlere şehir turu attırırmış. Bir gün kız arkadaşıyla (o, öyle diyor, biraz temkinli) birlikte havalanmışlar. Daha doğrusu şöyle olmuş: Ahad balonuyla havalanmış ve kız arkadaşını evinin terasından balonun içine çekmiş. Paris'e gitmişler, bulutlara değerek. Trocadero'ya inmişler. İnanmadım, önce. Gözleri dolmuştu, anlatırken. İnandım, sonra. Trocadero'dan Eiffel'e bakmışlar. Quartier Latin'in dar sokaklarında dans etmişler, bütün gün boyunca. Ceplerinde şarap şişeleriyle. Kiliselerin merdivenlerinde sevişmişler. Nasıl da heyecanla anlatıyor! O günü yeniden yaşıyor gibi. "Hayatımın en güzel günüydü" diyor, piposunu tüttürerek. Paris onlara portakal reçeli ve pamuk helva ikram etmiş. Geri çevirmemişler. "Paris aşk şehridir" diyor, dinliyorum. "Sonra ne oldu?" diye soruyorum.

"Sonra mı? Sonrasının ne önemi var? Bu kadarı yetmez mi?" diyor. Susuyorum. Gözleri uzakta. Hava kararıyor. Yıldızlar gökyüzü denen limana demirlemiş gemiler gibi, binlerce. Işıl ışıl. Yıldızlar güneşten farklıdır. Bedene değil, ruha sıcaklık yayarlar. Onlara bakarsınız ve kendinizi iyi hissedersiniz. Yanına geliyorum. Saçlarını okşuyorum, bir gülümseme yayılıyor yüzüne. Saçlarını bırakıp gülümsemeni alıyorum elime. "Uyuyakalmışım" diyorsun. "Neredeyiz?" diye soruyorsun. "Aşk taşıyan tekneler açıklarda olmalılar" diyorum. "Meltemler estirmeliler. Yıldızlar dökülmeli üstlerine. Dolunay gülmeli yüzlerine. Beyaz martılar ve denizkızları eşlik etmeli onlara. Aşkla dolu tekneler denizle gökyüzü arasına Tanrı tarafından konmuş kutsal bir öpücük olmalı. Tanrı ötesine karışmamalı. Ötesini doğaya bırakmalı" diyorum.

"Nasıl konuştum? Güzel mi?" diye soruyorsun. Gülümsüyorsun. Gözlerinden binlerce beyaz martı havalanıyor. Deniz ürperiyor. Gülümsüyorsun. Yıldızlar içime akıyor. Titriyorum. Gözlerin... Gözlerin... Nasıl anlatmalı? Gökyüzü gibi. Deniz gibi. Casablanca'ya doğru yol alıyoruz.

"As time goes by" çalıyor, piyanistimiz.

Artık ölebilirim.

AFP

"Canını aşk yoluna vermeyen aşık mıdır
Cehdeyleyip ol dosta ermeyen aşık mıdır
Dost sevgisin gönülde can ile berkitmeyen
Tul-i emel defterin dürmeyen aşık mıdır"
Yunus Emre

dedi.

HALKIN YARARINA PSİKOTERAPİ: GÜÇSÜZLÜĞÜN ACISINA ÇARE

Güncel psikoterapi uygulamasının çok açık çelişkin sonuçları vardır. Bir yandan birçok insan kişisel yaşamlarında karşılaştıkları sorunlarla başa çıkmayı öğrenirken, öte yandan bilerek içine girdikleri sürecin kendisi sonunda onları daha da güçsüzleştirme eğilimindedir.

Psikolojik sorunlara neden olan politik, ekonomik ve toplumsal etkenler üzerine bir fikri olmayan çoğu terapist, ailenin ve kişisel yaşamın düşkırıklıklarını bireysel başarısızlıklar olarak yorumlar. Terapistler müşterilerini bireysel yaşantılarını biçimlendiren daha geniş toplumsal güçler konusunda bilinçlendirmek yerine, alttan alta, sorunların bireysel alanda olduğunu ve bunların bireysel psikelerdeki ya da aile sistemlerindeki değişiklikler yoluyla çözülebileceğini telkin ederler.

Ancak, bu algılamanın kendisi, Fazladan Güçsüzlük dediğim dinamiğin (insanlara kendilerini güçsüz hissettiren, onların gerçekte de güçsüzlüklerini doğrulayacak şekilde davranmalarına yol açan inançlar kümesinin) önemli bir parçasıdır. Tam da kişisel yaşamlarımızın denetimden çıktığını hissettiğimiz anlarda bize sorunların kafalarımızın içinde yattığını söyleyecek birine yardım için başvurmamız çok ironik, ama anlaşılır da bir şeydir. Çoğu kimse yaşamlarındaki bozgunları ve düşkınklıklarını değersizliklerinin daha ileri doğrulanması olarak yorumladığından, gerek sorunların kendi psikelerinde yattığına, gerçekten gereksinim duydukları şeyin kendilerini değiştirmek olduğuna inanmaları mümkündür.

Bu mantık bütünüyle yeni bir endüstri doğurmuştur: Dönüştürücüler. Manevi gurular, dinsel önderler, "büyüme grupları" ve hafta sonu eğitim seminerleri hep bireylere kendileri ve dünya hakkında düşünme biçimlerini değiştirme ve böylece yaşamlarındaki düşkırıklıklarının ve acıların üstesinden gelmede yardımcı olmayı vaat ederler.

En yaygın kullanılan tedavi biçimleri hala bireysel ya da grup psikoterapisidir. Psikoterapi kendine özgü birçok iyi sonuca yol açmıştır; bunlar özgül fobilerin iyileştirilmesinden, karmaşık yaşam sorunlarıyla daha iyi başa çıkma becerilerine değin uzanır.

Sorun, psikoterapinin en belirgin biçimiyle bireysel yaşamlarda karşılaşılan sorunların temelde kişisel ya da bireysel sorunlar oldukları varsayımına dayanmasıdır. Danışanlar terapiye öncelikle bu varsayımla gelirler: Kişisel yaşamlarının yetersizliklerinden sorumludurlar ve kendilerini değiştirmelidirler. Terapistler dikkatleri yaşamlarının toplumsal bir temeli ve çalışma, cinsiyetçilik, yalıtlama, cemaatlerin dağılması ya da rekabetçi pazar sisteminin baskılarıyla ilişkisi olmayan boyutlarına çekerek bu çözümlemeyi onaylar. Danışanlar bu sorunları açmaya çalışırlarsa, kişisel sorumluluktan kaçmaya çalışmakla suçlanırlar.

Çoğu psikoterapistin bu toplumun sınıf yapısıyla çok az, çalışma dünyasının psikodinamikleriyle çok daha az aşinalığı vardır. Genellikle toplumumuzda "başarı"nın ödüllendirilen bir liyakat sorunu olduğu inancını paylaşırlar. Açıkça inançları odur ki, çalışanlar zorlu iş koşullarıyla karşılaşıyorlarsa, soruna katkıda bulunan bir şey yapıyor olmalıdırlar ve terapistin görevi de çalışanların kişisel olarak soruna ne ölçüde katkıda bulundukları üzerinde durmalarına yardımcı olmaktır. Birçok terapist, çalışanlar işyerlerinde karşılaştıkları koşulları anlattıklarında onlara inanmaz, çünkü başkalarına kendilerini güçsüz hissettirmenin, yönetimin ne kadar çıkarına olabileceğini anlamazlar.

Terapistler açıkça danışanlarını iş konusundaki öykülerden uzaklaştırmaya ve sözde "gerçek" alanlara (kişisel yaşama ve çocukluğa) yöneltmeye çalışırlar. Ne beklendiğini öğrenen danışanlar hemen bütün dikkatlerini bu alanlarda yoğunlaştırırlar. Terapistler bu öykülere ilgi gösterir, yorumlar yapar, bağlantılar önerir; danışanlar da hemen terapistlerin kendilerini ilgi ve özenle ödüllendirecekleri yerin burası olduğunu öğrenirler.

Kimi terapistler bu tuzaktan kaçabilirse de, eğitimlerindeki ve toplumsal birikimlerindeki her şey onları bu doğrultuda zorlama eğilimindedir. Terapistlerin toplumsal bir bakış açısıyla eğitilmelerine az rastlanır. Çoğu terapistin kişisel deneyimleri, toplumun genelgeçer varsayımlarını yeniden onaylama yönündedir. Kendi işbitiricilikleri sayesinde "becerdikleri"nden, kişisel deneyimlerinin, toplumun ödüllerinin liyakata dayalı olduğu şeklindeki egemen ideolojiyi doğrulama eğiliminde olduğunu düşünürler.

Ayrıca, terapinin "meşru" ve "bilimsel" bir girişim olarak ele alınmasının ve tanınmasının sağlanması için uzun bir mücadele geçirmesi gerekmişti. Bu mücadelede terapistlerin mesleklerini insanların sorunlarıyla uğraşan dinsel, politik ve diğer etik temellere dayalı yaklaşımlardan kökten farklı

olarak göstermeleri gerekti. Böylece bir "yansızlık" ideolojisi geliştirdiler; terapistler her şeyden önce kendi görüşlerini müşterilere empoze etmekten kaçınmalıydılar. Gerçi bu hepten olanaksız bir şeydir (her yorum, her müdahale, sonunda neyin sağlıklı davranış olup neyin olmadığı konusundaki inançlara dayanan bir kuramdan kaynağını alır), ama terapistlere de aslında egemen dünya görüşünü nasıl pekiştirdiklerini sorgulamadan kaçınmaları için iyi bir bahane sağlar. Aynı zamanda onlara, içinde müşterilerin kendi deneyimlerini algıladıkları toplumsal kategorilerde neden meydan okumadıkları sorusuna genel bir yanıt sağlar: "Bunu yapmak bilimsel nesnelliği ve etik yansızlığı ihlal etmek olurdu." Genellikle terapistlerin yaptıkları şey, sadece insanların - onların değişmez ve kaçınılmaz olarak kabul ettikleri - toplumsal rollere daha iyi uyum sağlamalarına yardım etmektir.

Terapiye bu yaklaşımın sonuçları, uğraşılan sorunun doğasına bağlı olarak ve daha önemlisi, danışanların sınıfsal konumuna göre farklılaşır. Bir danışma işini değiştirme ve yeni toplumsal ilişkiler deneme özgürlüğü bulunan bir ekonomik kesimden geldiği oranda, terapide yüreklendirilen değişiklik türleri, ciddiye alındıklarında, danışanın yaşam kalitesinde dramatik düzelmelere yol açacaktır. Danışan işini değiştirebilir, baskıcı bir ilişkiden sıyrılabilir ve yeni yaşam tarzları deneyebilir. Sonuçlar gerek terapist, gerekse danışan için dramatik ve yüz güldürücüdür.

Ama birey bu türden hareketlilikler ve denemeler için az özgürlüğün bulunduğu bir ekonomik ve toplumsal yapıdan geldiği oranda, terapi sorunu hepten gözden yitirecektir. Sonuçlar çoğu zaman yıkımdır. Danışanlar yaşamlarının diğer bütün yönlerinde nasıl başarısız oldularsa, terapide de "başarısız" oldukları kanısına varırlar. Bu, sorunun öndeki bir parçası olan kendini-suçlamayı yoğunlaştırır. Yaşam koşullarını düzeltmekte başarısız olmuşlardır, kendilerini yeterli hissetmekte başarısız olmuşlardır, öfke ve düşkırıklığı duygularının gündelik bir temelde üstesinden gelmede başarısız olmuşlardır.

İronik olarak, yine bu sonuçlar çoğu terapist tarafından da yanlış anlaşılır; sorunun daha derindeki kaynağını kavramadan, sonunda danışanlarına yardımcı olamadıkları için kendilerini suçlarlar. Sözde kendi başarısızlığının sorumluluğundan kaçmak için de birçok terapist danışanlarını suçlar; terapi konusunda ciddi olmadıklarını, yaşamlarının sorumluluğunu almaya gerçekten istekli olmadıklarını ya da işlevlerinin terapiden yararlanamayacak denli bozulmuş olduğunu iddia ederler. Geliştirilmiş olan tanı kategorilerinden birçoğu (örneğin, "şizofrenik", "psikotik" ve en son "borderline kişilik") terapistlerin gerçekten yapabilecek bir şey olmadığını ve bu nedenle kendilerini kötü hissetmeleri gerekmediğini temin etmeye yardım etsin diye geliştirilen etiketlerdir.

Aile sistemleri terapisinin gelişmesi psikoterapinin yeniden kavramsallaştırılması sürecinde önemli bir ilerlemeydi, çünkü duygusal ya da davranışsal sorunların bütün aile sistemi açısından görülmesi gerektiğinde diretiyordu. O halde görev, aile sistemini değiştirmekti. Bu yaklaşım yalnızca bireyi suçlamaktan uzaklaşan, büyük ama çok sınırlı bir adımdı. Sorunları sistematik olarak görmek doğru, ama sistemi "aile" olarak belirlemek yanlıştır. Ailenin kendisi de temel olarak kökenleri iş dünyasında, toplumsal cinsiyetçi yapılarda, cemaatların dağılmasında ve çalışma ve kamu yaşamından bizle birlikte eve getirdiğimiz öfke ve düşkırıklıklarından kaçınmamıza yardımcı olmak için kurulmuş çeşitli toplumsal örüntüler ve yapılarda bulunan bir toplumsal güçler kümesi tarafından biçimlendirilir.

Terapist burada karşı çıkabilir: "Seçenek nedir? Çalışabileceğimiz bir şey var, yani öylece ofisimize gelen birey ya da aileyle çalışmamalı mıyız?" Bu gerçekçi gibi görünse de, aslında çok da makul bir tepki değildir. Irkçılık ve cinsiyetçilik üzerine konuşuyor olsaydık sorunu daha iyi anlayabilirdik diye düşünüyorum. Bugün genel olarak kadınlar ve siyahların son onyıllarda kendileri hakkında sahip oldukları kötü duyguların birçoğunun dışsal gerçekliğin uygunsuz bir şekilde içselleştirilmesi (önyargılara karşı içsel tepkiler) olduğu bilinmektedir. O halde varsayın ki, terapist olarak size ekonomik pazarda başarılı olamadıkları için mutsuz olduklarını söyleyen birçok siyahı ya da kadını görmeye başladınız. Yine varsayın ki, başarısızlıklarını kendi kişisel yetersizlikleriyle açıkladılar. Tartışmaya danışanlarınızın düşünmemiş olduğu yeni öğeler (cinsiyetçilik ya da ırkçılık gibi toplumsal kategoriler) sokmanız anlamlı olmaz mıydı? Gerçekten de, en etkili terapi biçimi bir sivil haklar hareketinin ya da bir kadın hareketinin yaratılması olmaz mıydı?

GÜÇSÜZLÜĞÜN ACISINA ÇARE

Bu bağlamda, sorunları temel olarak bireysel açıdan yorumlamayı sürdüren bir terapist aslında o kişilerin gerçek sağlık gereksinimlerine ters düşüyor olurdu. Ve terapistler toplumsal bir sorunu böyle bireysel olarak yorumlamayı pekiştirdikleri ölçüde, tam da "fırsatı kaçırıyor" olduklarını söylerdik: Yorumları pekala danışanların kurtuluş aramaya geldikleri acının asıl nedeni olan sorunlar kümesini daha da sağlamlaştırmaya yarıyor olabilir.

Bu, bütün "kişisel sorunlar"ın sadece toplumsal sorunlar olduğu anlamına mı geliyor? Kesinlikle hayır. Aile yaşamını çökerten toplumsal gerçeklikler kişisel yaşamdan çıkarlar. Davranış örüntülerini ve kendimizi hissetme biçimlerini, bunları üreten toplumsal gerçekliklerden bağımsız, kendi yaşamlarını eline almış olarak oluşturmaya başlarız. Psikolojik sorunları yalnız bir etkenler refleksine indirgeme girişimi yanlıştır: Fazladan Güçsüzlük kuramının bütün sorunu, uğraşılması ve dönüştürülmesi gereken, gerçek güçsüzlüklerin ürettiği bir duygusal ve ideolojik gerçeklikler kümesinin bulunmasıdır.

Terapistler danışanlarının sorunlarına büyük oranda katkıda bulunabilen toplumsal örüntüleri pekiştirmekten kaçınmak için çok farklı bir dünya anlayışıyla işe başlamalıdır. Danışanlarını, sınıf yapısının çocukluk, ana - baba, aile yaşamı konusundaki yargıları biçimlendirme yolları üzerinde eğitmelidirler. Terapistler insanların ta içlerinden kendilerini suçlamaktan kurtulmalarına ve danışanların kendilerini bugünkü gerçekliklerin yaratılma-

sından sorumlu görme süreçlerini tersine çevirmelerine yardım etmelidir. Terapistler bastırılmış öfkenin serbestleşmesine, danışanların bu öfkeyi ona neden olan koşulları değiştirmeye kanalize etme yolları bulmalarına yardımcı olmalıdır.

Şimdiye değin yapılan tartışmanın iki önemli boşluğu vardır:

- Bireylerin kendi gerçeklerini yaratmış olma sorumluluğunu üstlenmeleri gerektiği anlayışını reddederken, insanları, koşulları değiştirmek için hiçbir şey yapamayan kurbanlar olarak görme eğilimine de karşı durmalıyız. Burada önemli olan danışanların "Dünyamı değiştirebilirim" diye mi, yoksa "Dünyamızı değiştirebiliriz" diye mi düşünmeye başladığıdır. Evet, bireylerin sorumluluğu vardır, ama bu, diğer insanlarla birlikte olma ve olan biteni değiştirmek için ortaklaşa etkinliklere girme sorumluluğudur. Bu süreçte, birlikte sorun çıkmadan çalışma olasılığını ortadan kaldırmak isteyen bütün güçlerin farkında olmalıdırlar. Toplumsal değişim yönünde çalışmak amacıyla başkalarıyla biraraya gelen her insan, kendi acılarını ve sorunlarını birlikte getirecek, kaçınılmaz hatalar yapacak, korkudan diğerlerini uzak tutacak, çok çabuk vazgeçme eğiliminde olacaktır. Terapi bu açıdan insanların durumlarını anlamalarına yardım etmeli ve danışanların - kaçınılmaz düşkırıklıkları ve ihanetler, zayıflık ve umutsuzluk anları olacağını anlamaya hazırlayan koşulları yaratmak için - sorumluluk almalarına yardımcı olmalıdır. Bu, "sorumluluk alma" terimine aslında çoğu terapist tarafından savunulandan tamamen farklı, yeni ve önemli bir anlam verecektir.

-Tek başlarına psikoterapistlerin toplumu dönüştürebilmelerini ya da başarısızlığın yükünün onların omuzlarına yüklenilmesi gerektiğini beklemek haksızlık olacaktır. Bütün terapistler toplumsal gerçekliğin doğası üzerine gelişkin bir anlayışı paylaşmış, danışanların bu gerçekliği anlamalarına yardım etmiş olsaydı bile, baskı yine de varolmaya devam ederdi. Bu bakış açısını içselleştiren terapistler, toplumu denetleyen insanlardan epey saldırı görürdü. Bu ilerici terapistler sağlık sistemindeki "profesyoneller"in koruması gereken sözde "yansızlık"ı korumamakla eleştirilirlerdi. Kısacası, dürüstlükle konuşma yöntemi, gerçek riskler almayı gerektirirdi.

Öte yandan, bunlar elbette her alanda bir şeyleri değiştirmek için herkesin alması gereken risklerdir. Sürecin bir yerde başlaması gerektiğine göre, bu niçin geçimlerini bireysel sorumluluk vazetmekten sağlayanlardan olmasın?

Terapi uygulamasına birçok farklı yaklaşım gördüm ve bir doğru yöntem bulunmadığı kanısına vardım. Aynı temel malzeme çok çeşitli teknikler kullanarak elde edilebilir. Her tekniğin üstünlükleri ve eksiklikleri vardır. Teknikleri tartışmamakla birlikte, başarılı bir özgürleşme terapisinde bulunması gereken kimi öğeler olduğuna inanıyorum:

-Danışanların mevcut davranışlarının ve yaşam tarzlarının basit bir toplamı olmadıklarını ve bunların değişebileceğini görmeleri için şimdiki benlikleriyle özdeşleşmekten sıyrılmaları gerekir.

-Danışanların erişkin kişiliklerini biçimlendirmelerine neden olan coşkusal yaşantılarını yeniden geçirmelerine yardımcı olunmalıdır. Bu yaşantılardan bazılarının yanlış kişiliklerin yaratılmasına neden olduğunu anlamaya başlamalıdırlar. Bu yanlış kişilikler gerçekten onlar değildir. Daha çok, durumlarıyla en iyi başa çıkma çabalarının sonucudurlar.

-Danışanlar kendi içlerinde hala varolan yaralı küçük çocukların tarafını tutmalıdırlar. Bu yaralı küçük çocukların duygusal olarak ana babaları ve genelde toplum tarafından nasıl istismar edildiklerini görmelerine yardımcı olunmalıdır. Sonra da kendi içlerindeki bu küçük çocukların çocukkken ifade etmelerine ya da hissetmelerine asla izin verilmemiş olan öfkeyi tam olarak ve kısıtlamadan yaşayıp ifade etmelerine izin vermelidirler. Bu öfkenin dışavurumu yaşlanmakta olan ana babalara değil, kendilerinde içselleştirdikleri ana babalarına; çocuk oldukları sıradaki ana babalarına yöneltilmelidir.

-Çocuklar, ana babaların aslında onlara karşı sorumlu olmadıklarını, temelde kendi çocukluklarında öğrenmiş oldukları ve erişkin dünyasındaki deneyimleriyle güçlendirip biçimlendirdikleri bir örüntüler kümesini uygulamaya soktuklarını öğrenmelidir. Bu süreç yani ana babaların savunulması, ancak, çocuk kendi içinde ana - babasını tam olarak ve derinliğine bağışlamaya başladığı zaman tamamlanabilir. Nasıl danışanların içlerinde gizledikleri çocuk için gerçek bir sevgiye sahip olmaları gerektiyse, çocuk da çocuk oldukları sıradaki ana - babası için derin bir sevgi geliştirmelidir. Elbette bu, ana - babalar danışana yıkıcı bir şekilde muamele ettiklerinde gösterdikleri davranış için bir mazeret sağlamak anlamına gelmez. Suçludurlar, ama suçlanmamalıdırlar. Özerk seçimler yapmışlardır, ama o kadar kısıtlayıcı bir bağlamda ki, danışan onları bağışlamamak için katı yürekli olmalıdır.

-Ana - babalarına yönelik sevgiye karşılık ve onun ayrılmaz bir parçası olarak, danışanların şimdi ana - babaları ve kendileri için hissettiklerini toplumsal dünyaya karşı hissedebildikleri yeni bir öfke düzeyi gelir. Burada, terapistlerin ekonomik ve politik güçleri ne oranda anladıkları çok önemli hale gelir. Ancak, danışanlar özel olarak iş dünyasının, ekonominin örgütlenişinin, cinsiyetçilik ve ırkçılığın mirasının, liyakat-idaresi ideolojinin ve kendini suçlamanın dinamiklerinin hepten anababalarını yaşantılarını nasıl biçimlendirdiğini anlayabildiği zaman ana - babalarını tam olarak bağışlayabilirler. Çoğu danışanın bu bilgilere kolayca sahip olması beklenemeyeceğine göre, başarılı terapist süreci belki bir oranda bir eğitim süreci olmalıdır. Toplumsal kurumlara yönelik bu öfke yaşandı mı, artık kişinin yeni erişkin varlığıyla bütünleştirilmelidir. Danışan öfkenin yıkıcı olmasının zorunlu olmadığını, aslında (dünyayı değiştirmeye yönelik yapıcı eyleme götürdüğü oranda) sağaltıcı da olabileceğini öğrenmelidir.

-Danışanlar bu noktadan başlayarak kendilerinde olumlu olan her şeyi tekrar kazanmaya doğru ilerleyebilirler. Geçmişlerini bir kez daha, -ama

bu kez kendi olumlu güçleri üzerine daha güçlü bir anlayışla- yeniden çözümlemelidirler. Bu bir ölçüde baskıcı bir gerçeklik karşısında seçimler yaparken gösterdikleri gücü onaylamayı gerektirir. Ana - babalarındaki ve yaşamlarında tanıyageldikleri öteki kişilerdeki güçlü olan şeyleri onaylamayı da içine alır.

-Yeni bir benliğin yeniden inşası uzun ve zor bir süreçtir. Bu "anlık bir dönüştürme" ya da "arındırıcı bir deneyin" değil, daha çok yaşamının her yönü üzerinde sancılı bir çalışma, benliğini yeni bir biçimde anlama ve başkalarıyla yeni birliktelikler kurma yollarını deneme sorunudur. Korkuya kapılmaya, kendisi ve başkaları için kendini "daha rahat" hisseden düşünüş tarzlarına, büyüdükçe öğrendiğimiz, kendi yetersizliklerimiz ve kaçınılmaz yalıtlanmamız konusundaki derin korkularımızı somutlayan varoluş ve düşünüş yollarına geri dönmeye yönelik olağanüstü bir eğilim vardır.

Burada asıl önemli olan, terapinin bize sunması gereken şeyin tamamen kendimiz olmamıza izin veren ve bizdeki çocukluk gereksinimlerimizi ve arzularımızı erişkin yaşamlarımızla bütünleştirme kapasitesini kabullenen bir başka insanla içten bir karşılaşmadır. Böyle bir yaşantının ancak birbirine karşı dürüst olan iki kişi arasında ortaya çıkabileceği kanısındayım. "Yansız" ve "edilgin" bir terapist, danışanının anlayışını ne denli derinleştirmeye yardımcı olursa olsun, sonunda bu danışana kendisinin dünyada gerçekten yalnız olduğunu ve bu yalnızlığın kaçınılmazlığını hissettirecektir. Terapistin kimi zaman edilginlik ve yansızlığı bir teknik olarak kullanabileceğine, ama sonunda terapistin profesyonel kopukluğu bırakıp müşteriyle ortak insanlığını kabullenmesi gerektiğine inanıyorum.

-Psikoterapimiz ne kadar tam olursa olsun, bizi belli şekillerde biçimlendiren aynı baskılar devam edecektir. Terapistin eski örüntülerin aşılmasının ne denli mümkün olduğunu doğru olarak yargılayabilmek ve müşterilerini - eski örüntülere geri döndüklerinde - kendilerine karşı sevgilerini korumaya yüreklendirebilmek için onun dünyasının ayrıntıları üzerinde yeterince bilgi sahibi olması gerekir.

Yine herhangi bir toplumsal süreç, daha geniş toplumsal bir dönüşümle bağ kuramadıkça ciddi ölçüde sınırlı olacaktır. Bireysel terapi temelden ve doğal olarak sınırlı olduğundan, acil olarak, düzeyinde, daha geniş bir sürece gereksinim vardır. İdeal olarak, bütün boyutlarıyla toplumsal değişime adanmış bir harekete gereksinim duyuyorum. Yine de böyle bir hareket mümkün değildir ya da kitlesel bir sevgi zemini olmaksızın birkaç yıldan uzun sürmeleri mümkün değildir.

Kitlesel bir terapi süreci gereklidir. Böyle bir terapi herkesin karşılaştığı ve gereken bazı temel sorunlar bulunduğunu kabullenmesiyle, bireysel terapiden kesin olarak ayrılacaktır. Kendini-suçlama ve bunun bir şekilde iş dünyasına biçimlendirmesi, eve taşınması ve sonraki kuşağa aktarılması, böyle bir kitlesel terapi sürecinin baş düşmanıdır.

Bazı kimseler bu konular üzerinde durmayı basitleştirici ya da indirgemeci bulacaktır. Ne denli önemli olurlarsa olsunlar, insanlar bu tür konulara indirgenemeyecek kadar karmaşık değil midir? Buna yanıtım kategorik olarak hayırdır. İnsanlar ne denli farklı olursa olsunlar, bu toplumda, ortak psikolojik sonuçları olan ortak sorunlarla karşılaşırlar. Asıl sorunun bir parçası, insanların kendilerine ilişkin olarak başka herkesten farklı ve kendine özgü (biricik) bir anlayış oluşturmalarıdır. Bu da kendi başına, karşılıklı bir yabancılaşmanın ve başka herkesle aynı sorunları paylaşmanın kabullenilmesine karşı direncin temeli haline gelir. Daha geniş bir toplumsal hareketten yalıtlanmış olarak yapılan bireysel terapi bilinçli olarak ne denli toplumsal bir çözümlemede diretirse diretsin, gerçekte bu sorunu şiddetlendirecektir, çünkü bu biçim, öğretilen herhangi bir toplumsal içeriği zayıflatan ve bireyin başka herkesle ortak olarak sahip olduğu şeyleri görmesine karşı direnci pekiştiren özellik ve biriciklik mesajı taşıyabilir.

Kitlesel terapi süreci zorunlu olarak insanların ailelerinin, okullarının ve işyerlerinin özgül koşullarında biricik ve özel olan herşeyin araştırılmasına da yer verecektir. Ama derin düzeylerdeki ortak yaşantı ve ortak gereksinimleri anlamamıza da yardımcı olacaktır. Eğer milyonlarca insan bu türden bir terapi sürecinden aynı anda geçiyor olsaydı ve de süregiden karşılıklı destek gruplarına katılsalardı, başarısızlıklarının ve "kişisel" kusurlarının aslında başka birçoklarınca da paylaşıldığını hemen öğreneceklerdi. En değerli kısımlarının, yani insani özlerinin, başkalarıyla ortak sahip oldukları bir şey, dünyayı başka herkesle aynı gereksinimler ve arzular açısından yaşantılayabilir kılan bir şey olduğunu da görebilirlerdi.

Kendilerini kitlesel terapi sürecinin geliştirilmesine yönelik unsurlar olarak gören bütünüyle yeni bir terapistler grubu ("halkın yararına çalışan psikoterapistler") gereklidir. Kendini kitlesel yetkeye ve fazladan güçsüzlüğün karmaşıklığının anlaşılmasına toplumun bütün düzeylerinde sevginin beslenmesine adayan, halkın yararına çalışan psikoterapist, özgürleşme terapisinin gelişmesinde can alıcı bir rol oynayabilir.

Kitlesel bir sevgi hareketinin varlığı zorunlu olabilir; bu bir ölçüde de kitlesel terapinin gelişmeleriyle ortaya çıkacak olan, çalışan insanların psikoterapi hizmeti ararken kendilerini rahat hissedecekleri bir durum yaratabilir. Terapi aradıklarında kendilerini artık "çılgın" ya da "kişisel sorunlara sahip" biri diye tanımlamadıkları böyle bir iklim yaratılabilirse, o zaman milyonlarca kişinin kendi yaşamlarının daha farklı ve derinden, daha sevecen bir şekilde incelemeye başlayabileceğini anlayabiliriz.

Michael Lerner'in Surplues Powerlessness kitabından alıntı yapan Utne Reader -

Michael Lerner
Türkçesi: Hakan Atalay

BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM

BASTIM YATTIM

Kaçış dönemim başlamıştı. İlk günler çok iyi gidiyordu. Hiç akraba yanında kalmıyordum. Polisin ilk arayacağı yer oralarıydı. Arkadaşlarımın evinde, bazen kahvede, bazen sabahlara kadar uyumadan kaldığım zamanlar oluyordu. Mevsimin yaz olmasından dolayı günlerim geçiyordu. Önümüzde koskoca bir yaz mevsimi vardı. Hanımla ara sıra dışarda buluşuyorduk. Yazlığa gitmeye karar verdik. 1976 senesinden beri Avşa adasına yazlığa gidiyorduk. Hanım gene gidelim dedi. Ada olduğu için benim işime gelmedi. Sonunda gitmeye karar verdim ve gittik. Dükkanı kiraya verdiğimden parasal sorunum yoktu. Bazen İstanbul'a iniyordum. Eşle dostla konuşuyordum. Kafamdaki tek düşünce Askeri Yargıtay'ın bir üstü olup olmadığı idi. Hakkımı aramalıydım. Aynı davadan bir arkadaşım vardı. Onun dosyası yargıtayca bozulup geri geldi. Sonunda beraat etti. Bir ara ona gittim. Sohbet ettik. Kendi avukatından bahsetti. İstersen git bir konuş dedi. Tekrar adaya gittim fakat hiç huzurum yoktu. Hiç bir şeyden zevk almıyordum. Günler geçiyordu. Bir gün saat 15 civarı öğle yemeği yerken adada Jandarmalık bir anons yapıldı. Her pansiyon sahibi kendi evlerinde oturanların isimlerini istedi. Pansiyon sahibi Allah Rahmet eylesin çok iyi bir insandı. Benim durumumuda biliyordu. Senin ismini yazmıycam hanımın ismini yazıcam dedi. Bir ara düşündüm. Soy ismimiz vardı. Hemen karar verdim adadan kaçacaktım. Hemen giyindim. Hanıma ben gidiyorum dedim. Hanım dedi ki sen delimisin buradan nasıl gideceksin. Oda haklıydı. Çünkü gemi gideli 1 saat olmuştu. Başkada gemi yoktu. Günde bir defa geliyor, yolcuyu boşalttıp yeni yolcu alıp geri dönüyordu. Sen karışma dedim iskeleye gittim. Bir balıkçı motoruyla Erdek'e gitmek üzere anlaştım ve kaçtım. Büyük motorların 3 saatte gittiği Erdek'e biz 6 saatte gittik. Zaten küçük bir tekneydi. Aksine denizde dalga vardı ve biz dalgayla boğuşuyorduk. Sandalcı bile benim halimden şüphelendi. Abi dedi bu havada ne işin var Erdek'te yarın gitsen olmaz mıydı? O bile yola çıktığına pişman olmuştu. Ben gayet emin gözlerle İstanbul'dan telefon aldım. Hasta varmış dedim oda gayri ihtiyari inandı. Kendi kendime düşünmeye başladım. Ben adadan niye kaçmıştım? Benim düşüncem şuydu yerimi öğrenmişlerdi. İstanbul polisi adaya jandarmaya tel çekilmişti. Bu şahıs orada diye yakalanmasını istiyorlardı. Bunlar mantıksız düşünceler ama insan öyle zamanlarda çok pımpırıklı oluyor. Şimdiki aklım olsa 6 saat dalgalarla boğuşurmuydum. Uzakta bir tekne görsem Jandarma feribotu geliyor diye tedirgin oluyordum. Neyse sağ salim Erdek'e geldim. Yemek yedim. Avşa'ya telefon pansiyona telefon edip hanımla konuştum. Hanımın bana ilk sözü sen ne korkak adamsın oldu. Ne oldu dedim. Yahu dedi. Burada Ermenilerin sayısı bakımından kaç kişi olduklarını öğrenmek istiyorlarmış. Onun için Jandarma anons yaptı dedi. Başladık gülüşmeye. Biraz rahatlamıştım. O akşam orada kalıp sabahleyin tekrar adaya döndüm. Bu böyle olmayacak-

tı. İstanbul'a gidip arkadaşımın avukatıyla konuşacaktım. Bir kaç gün sonra İstanbul'a geldim. Semtde kahveye gittim. Çoğu arkadaşım arandığımı biliyordu. O gece bir kaç arkadaş Beyoğlu'na pavyona gittik. Yatacağım yerim olmadığından gece gezmelerini seviyordum. Ama geceleri hiç sevmiyordum. Gün batarken içime bir hüzün çöküyordu. Herkes ailesinin yanına giderken ben kendime yatacak yer arıyordum. Bana sorsalar hangi şarkıyı istersin diye hiç teretdütsüz (Akşam oldu hüzünlendim yine) derdim. Neyse Hisar pavyoncu arkadaş gittik. Gece saat 2 sırılarında 1 teğmen, kolluklu gemi görevlisi, 2 er içeri girdiler. İçerisi loştu ve o dönen renkli ışıklardan göz gözü görmüyordu. Teğmen dolaştı dolaştı benim yanıma geldi. Kimliğini ver dedi. Çıkartım verdim. Baktı baktı geri verdi ve gitti. Yani renk versem o karanlıkta rengimin kızardığını ya da sarardığını anlayamazdı. Arkadaşlarım bile şaşırdılar. Moralimiz bozuldu. Oradan ayrıldık. Herkes evlerine dağılmak üzere semte geldik. İçerisinden bir tanesi abi sen nerede kalacaksın dedi. Siz gidin zaten sabah olmak üzere dedim. Olmaz dedi. Ben arabayı garaja bırakayım içerisende yatarsın dedi. O günde garajın içerisende sabahı ettim. Bana bu işi bastıranlara, beni bu durumlara düşürenlere o an içimde nefret uyandı. Nereden nerelere gelmiştim ve daha neler olacaktı.

Ertesi gün yeni avukata gittim. Tanıştık. Çok mert Demokrat bir insandı. Başımdan geçenleri size nasıl yazdımsa ona da anlattım. Çok üzüldü. Keşke daha evvel bana gelseydin dedi. Dosyamı istedi. Gittim avukatımdan dosyamı almaya. Önce vermek istemedi. Israr edince verdi. Aldım çıktım. Öteki avukata verdim. Şöyle bir göz geçirdi. Yapılacak bir şey yok dedi. Başka itiraz hakkım yok mu dedim. Bir tek şey vardı. İadeyi mahkeme eğer bastıran kişileri bulabilirsen, onların hakkında delil toplayabilirsen iadeyi mahkemeye gideriz dedi. Şöyle bir düşündüm. Nereden bu kişileri bulacaktım. Eğer 1. şubede tanıdıkların varsa, eğer başka bir olaylara karışmışlarsa onların orada resimleri var dedi. Eğer tanıyabilirsem bulabileceğimi söyledi. Zaten beni polis arıyordu. Ben nasıl 1.şubeye gidipte oradakilere durumu anlatırdım. Bu hiç olacak şey değildi. Avukatın yanından ayrıldım. Avşayı filan unutmuştum. Gene arkadaşların evinde kalıyordum. Onlarda benden bıkmışlardı. Bunu bende anlıyordum ama yapacak bir şey yoktu. Surat asmalarına rağmen gene onlarda kalıyordum. Yalnız bir tek arkadaşım vardı. Onun yaptıklarını asla inkar edemezdim. Yaşlı ikinci bir hanımı vardı. 18 alır belki 10 ayını arada geçirdim. Her gittiğimde kendi evimmiş gibi hiç yabancılık çekmedim. Onun hakkını hiç bir zaman ödeyemem. Çok iyi tanıdık beni seven bir dostum, dostum demeyimde bir ağabeyim vardı. Benim durumumu başından beri biliyordu. Hatta dosyam Askeri Yargıtay'dayken onunla Ankara'ya gitmiştik. Durumu ona anlattım. Benim polisle bir işim var dedim. Beni dedim. 1.şubeye girmemi sağla dedim. Bana bir kaç gün sonra uğra dedi. Bir kaç gün sonra uğradım. Bana sana bildirileri bastıranın adını buldum dedi. Yeni avukatıma telefon ettim. Eğer kurtulmak istiyorsan kendi polisin kendin ol. Bunu araştır dedi.

Kişinin bir olaydan dolayı Kadıköy emniyeti tarafından yakalandığı ve 13 gün İstanbul sıkı yönetimde kaldığını öğrendim. Oradan iz sürüp ve nereli olduğunu öğrendim. Ne var ki olay1978 Nisan ayında olmuş. Benim kişiyi aradığım sene 1983. Aradan 5 sene geçmiş. Tek umudum olduğu için vaktimde musait olduğu için bu işin peşinden gitmeye karar verdim. Avukatımla okuluna gittik. Oradan bir netice alamadık. Avukat bana dedi ki: yaşı kaçtı dedi. Bende 19-20 var dedim. O zaman sen onun doğum yeri olan (K.Maraş) memleketine askerlik şubesine git. Bak bakalım askerliğini yapmış mı dedi. Hemen uçakla oraya askerlik şubesine gittim. Albaya çıktım. Durumu anlattım. İyi bir insandı. Benlen alakadar oldu Bu çocuk şu anda eğitim enstütüsünde dedi. Hemen oradan avukatımı aradım. Durumu anlattım. Çok sevindi hemen oraya git dedi. Maraştın, Bursaya gittim. Okula gir-

BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM

dim. Çok temiz giyinmiştim. Böyle bir şahısı arıyorum dedim. Herkes beni polis sanıp sorularımı cevapsız bırakıyorlardı. Okul tatil olduğundan dolayı pek kimse yoktu. Ordaki şahısa polis olmadığımı o kişini yakını olduğumu söyledim. Biraz kayıtları karıştırdı. Bana Diyarbakır'da lise öğretmenliği yaptığını söyledi. Diyarbakır benim memleketimdi. Bu işi orada çözerim dedim. Bu anda yazlığı filan unutmuştum. Bir iz üzerinde gidiyordum. Atladım Diyarbakır'a gittim. Eş dost sayesinde Milli Eğitim Müdürlüğü'nden randevu aldık. Ve randevuya gidip durumu anlatıp konuştuk. Bana burada olduğunu lise öğretmenliği yaptığını söyledi. Bana belgeler verdi. Atladım uçağa İstanbul'a geldim. Avukatımla görüştüm. Bakalım bir iadeyi davası açalım dedi ve açtı. Askeri Yargıtay'a gitti. Bastıran kişinin bulunduğu hakkında. Burada bir parantez açmak istiyorum. Ben 1970 senesinden sol yayın basıyordum ama hiç bir zaman illegal yayın basmadım.

Benim bu kişileri veya kişiyi aramam siyasi yönden sakıncalı olabilirdi. Ama bu cezayı da ideolojik amacım olmadan yatmakta hiç akıl karı değildi. Ufak bir ceza olsa neyse de 7.5 sene ağır hapis, 30 ay sürgün. Bu o yazıdan sonra yatılacak ceza da değildi. Hoş gene yattık ya...

Neyse, topladığım bilgileri avukata verdim. Bir şansımızı deneyelim dedi. İadeyi mahkemeyi açtı. Askeri Yargıtay'a gönderildi. Bence kanuna göre bu davanın yeniden görülmesi lazım dedi. Ben sabırsızlıkla neticeyi bekliyordum. Gene orada burada yatarak günlerimi geçiriyordum. Ankara'dan dosyanın cevabı geldi. Delillerin yetersiz olduğundan reddine karar vermişlerdi. Avukatla konuştum. Nasıl bitiriyorlar diye. Bilemiyorum dedi. Bir daha dosyayı sağlam delillerle gönderelim dedi. Bu sefer tekrar dosyayı Ankara'ya gönderdik. Bu sefer de zaman aşamasını aştığını, delillerin yetersiz olduğundan tekrar reddine diye dosya geri gönderildi. Artık yapacak bir şey yoktu. Avukat da kardeşim dedi, kaderin önüne geçilmez, bu cezayı yatacaksın. İstersen kaç bu memleketten git dedi. Ailem olmasaydı o da aklımdaydı. Çünkü bu ceza hakikaten bedava yatılmazdı. Bütün ümütlerim sönmüştü. Yaz bitmişti. Eylül'ün ilk haftası Avşa'dan döndük. Hanım ve kızım eve gitti. Bende kendime yatacak yer bulmak için semte gittim. O kara kışı orada burada geçirdim. ikinci yaz geldi. Evde telefon olmadığı için evle görüşmem zor oluyordu. Komşularla haber gönderip hanımla buluşuyordum. Hanım bu sene Kumburgaz'a gidelim dedi. Gülerekte sen Avşa'dan kaçamıyorsun dedi. Gülüştük. Karar verdik. Kumburgaz'a gidecektik. Hanım gidip oradan sezonluk bir yer tuttu. Oğlumunda askerden dönmesine 4-5 ay vardı. Biz yazlığa yerleştik. Arayan soran yoktu. Bir ara beni galiba unuttular dedim. 1.5,2 ay sonra bacanağım geldi. Akşam üstü bacanağım geldi.

Bana yerini polis öğrendi dedi. Mahalleden komşular söylemiş. O kadar da eşe dosta tenbih etmiştim. Gittikleri yeri bilmiyoruz diye. Ama polisinde kendine göre yöntemleri var. Bir komşumuza gidiyorlar. Ellerinde bir paket. Almanya'dan geldik. Evlerinde yok. Nerede olduğunuzu biliyormusunuz diye. O da Kumburgaz'da yazlıkta olduğumuzu söylüyor. Bunları sonradan öğreniyorum. Tabi bacanak haber getirince biz apar topar toplanıyoruz. Gece saat 11 de oradan ayrılıyoruz. Baldızın evine gidiyoruz. Hemen hemen bir hafta orada kalıyoruz. Bakıyorum hiç ses seda yok. Hanıma diyorum ki git bak bakalım Kumburgaz'a. Bizi arayan varmı. Ertesi günü gidip yandaki komşulara soruyor. Bizi kimse aradımı diye. Yok diyorlar. Acaba polis beni yakalamak istemiyor mu diye kendi kendime soruyorum. Bir kaç gün sonra ben de yazlığa gidiyorum. Polislerin eve gidip, geldiklerini öğreniyorum. Kaçmam aslında çıkar bir yol değil. 1983'de seçimler olacaktı. Bir af çıkar diye yakalanmak istemiyordum. Seçim olupta Anap iktidara gelince basında af söylentileri çıkıyordu. Yaz gene gitti. Hanım eve ben yine serüven hayata başladım. Oğlumun askerliği bitti. Zaten Selimiye'de beni mahkum ettikleri yerde askerlik yapıyordu. Askerden gelmesiyle polis aramaları

sıklaştı. Günde bir iki defa ev aranıyordu.

Hakaretler başlıyordu. Gece yarıları geliyorlardı. Evde artık bıkmıştı. Bana haber gönderiyorlar, artık teslim ol diyorlardı. Bir ara teslim olmaya karar veriyor sonra cayıyordum. Kiradaki matbaamı geri alıp oğluma devrettim. Fakat çocuğu rahat bırakmıyorlardı. Eğer suçlu ben isem benim ailemin, akrabalarımın ne günahı var. Onları niye rahatsız ediyorlardı. Anlamıyordum. Herhalde en kolay yöntemleri buydu. Dükkanımda telefon olduğundan oğlumla konuşabiliyordum. O kadar baskı gördüğü halde bana bir şey söylemiyordu. Yalnız annesi bir gün gece arabayla alıp, dövdüklerini söylemişti. Hatta o gece benim kaldığım yeri bile söylemişti. O günde aksine ben orada kalmamıştım. Artık karar vermiştim. Teslim olacaktım. Ne af vardı ne de başka bir şey. Semnten bir yerden basın komiserliğine telefon ettim. Rica ettim. Bana 3 gün müsade edin. Gidip evimde kalayım, sonra teslim olacağım dedim. Baş Komser tamam dedi. Akşam oldu. Niyetim eve gitmekti fakat polise güven olmaz deyip, eve gitmedim. O gece gene gelmişler. Düşündüğüm doğru çıkmıştı.

Günlerden Cuma günü saat 5 civarlarında dükkanımın altındaki boyacıdan telefon edip, oğlumu çağırttım. Aşağıya geldi. İşlerin nasıl gittiğin sordum. Fena değil, yalnız makinada bir arıza var gel bak dedi. Oğlum dedim. Oğlum bu saatten sonra benim başımı belaya sokarsın dedim. Gelen giden olmaz deyince onu kırmadım yukarıya çıktım. Bir çay söyledim. Bir iki yudum aldım almadım Basın polisinden İhsan (ilk defa isim yazıyorum, sonra belirticem.) ve Alemdar Karakolundan resmi polis girdi içeriye. Selamlaştık. Bana gidicez dediler. Bak dedim bugün cuma. Beni üç gün şubede yatırmayın sana söz veriyorum pazartesi günü gelicem dedim. Olmaz dedi. Basın Bürosuna aç dediklerimi ilet dedim. Beni kırmadı. Telefon açtı. Alıp getirin demişler. Yanıma bir matbaacı arkadaşı aldım.

Önce yemek yedik. Eve gidip helallaşmak istiyorum dedim. Olur dedi. Bir arabaya binip eve gittik. Ben, benimle eve çıkacak zannetmiştim. Evin nerede dedi. Sokağın içinde dedim. Hadi git gel dedi. İnanamadım. Başkası olsa kelepçeyi vururdu. Benlen beraber gelirdi. Arabadan aşağı indim. Araba uzaklaştı. Eve doğru yürürken Şeytan gene dürtmeye başladı. Kaçmak istedim. Bir an durdum. Onun bana yaptığı iyiliği su istimal edemedim. Her ne pahasına olursa olsun geri dönmeliydim. Ve öyle yaptım. Kapıyı çaldım. Hanım beni tam 18 ay sonra evin kapısında görünce şaşırdı. Sanki içine malum olmuş gibi yakalandınmı dedi. Yok sizi görmeye geldim dedim. Şimdi gidicem dedim. Yarım saat oturduktan sonra veda edip evden ayrıldım. O zamana kadar ilk defa gözlerimden yaş geldiğini farkettim. Tekrar arabaya binip 1. şubenin yolunu tuttuk. Beni oraya teslim etti. Abi dedi, üzülme. Hayatta her şey insanlar için. Ben seni buraya istemiyerek getirdim. Kusura bakma dedi ve ayrıldı. 3 gün birinci şubede hücrede kaldım. Oradan Sirkeci 2. şubeye gönderdiler. 18 gün orada kaldım. Bir ara infaz başkomiseri beni çağırdı. Bana dedi ki: "Sen" dedi, "ne kadar nüfuzlu bir insanmışsın ki, seni yakalayamadık. Yoksa..." dedi, "polislere para mı veriyorsun?" Ben de "Yok Başkomiserim." dedim. "O zaman hadi aşağı in" dedi. Aşağı indim, Başkomiserin şöförü bir ara dışarıda bağırdı: "Matbaacı, matbaacı..." Ben de çağırdığı yere gittim. Demir parmaklıklar arkasından bana dedi ki; "Niye onlara -Basın Polisine- teslim oldun, bize olmadın?" dedi. Ben de dedim ki: "Ben kimseye teslim olmadım, onlar beni yakaladı." Bana sert sert baktı ve ayrıldı. Bundan sonraki anılarımı eğer dergideki arkadaşlar bana yer ayırırsalar sizlere ceza evindeki yaşamımıda anlatırım.

Selamlar.

YILMAZ DİNÇBERK

BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM BASTIM YATTIM

büyümüştü.

SOKAK ÇOCUĞU SÖZLERİ

-Aşağı Doğu Yakası, New York-

1
Kimsenin peşinden gitmiyorum ben;
yalnızca bu barbar kentte kıyıya atılmış biriyim.
Kendi yalan dolan, yamuk yolumda yürüyüp gidiyorum.
B.

2
Şehrin apışarasındaki
bi duvardaki bi delikte
koklardık Amsterdam'dan gelme gülleri.
Daha dündü
bi milyon çocuğun düşleri,
aynasızları dize getirdikleri hani,
yitik kuşak,
hep yoldaki isyancılar,
öyle kolay bi yolculuktu kaymak gibi
Aşağı Doğu Yakası'nda,
sallana yuvarlana kıra döke,
saça döke sıvıları suları.
J.

3.
Ölümün yabancısı değilim;
her gün benimle.
Mezarımı gösterip cilve yapıyor;
saklıyor ödemem gereken pahayı.
N.

4
Geceyarısının melekleriyle yollarda,
dolu silahına sarıl sımsıkı,
yaşayarak hep tehlikenin solunda,
dörtnala dal güneşe geceyarısı.

Geliyo musun, gidiyo musun ne
duyuyo musun silinip sönüp gittiğini,
salacak mısın kendini bilmeden etmeden ölüme,
daha iyi bi yolu varmış gibi.

Sokakta cepte parayla uyanmak
zaman kaybı, başka değil,
düşünmüyorum, aldırmıyorum, kaygısız,
sanırım aklımı kaybediyorum.

Sempati mempati istemiyoruz;
İstemiyoruz, bize zırnık yaramaz öyle bok.
S.

Türkçesi: M. Z.

kovalasın.